

ภาคผนวก ก

ผลการศึกษาเพิ่มเติม

ตาราง ก 1

ความถี่ และร้อยละของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม จำแนกตามอาการขณะที่กำลังฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม และจำนวนยาที่รับประทาน/ยานี้ดประจำ

ข้อมูลส่วนบุคคล	ความถี่	ร้อยละ
อาการขณะที่กำลังฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม		
ตะคริว	48	65.8
ความดันโลหิตต่ำ	40	54.8
ความดันโลหิตสูง	38	52.1
ปวดศีรษะ	17	23.3
อ่อนเพลีย	9	12.3
คัน	5	6.8
เจ็บหน้าอก	3	4.1
คลื่นไส้/อาเจียน	1	1.4
น้ำตาลในเลือดต่ำ	1	1.4
จำนวนยาที่รับประทาน/ยานี้ดประจำ		
ขาดความเป็นกรดในเลือด	65	89.0
ขาดความดันโลหิต	64	87.7
วิตามิน	64	87.7
ยาจับฟอสเฟต	63	86.3
ยานี้ดรักษาภาวะเลือดจาง	60	82.2
ยาเสริมธาตุเหล็กชนิดรับประทาน	58	79.5
วิตามินดี	17	23.3
ยาขับปัสสาวะ	17	23.3
ยาต้านเกล็ดเลือด	14	19.2
ขาดระดับน้ำตาลในเลือด	13	17.8
ยานอนหลับ/ขาดความเครียด	13	17.8

ตาราง ก 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	ความถี่	ร้อยละ
ขาดกรดยูริก	12	16.4
การรักษาโรคหัวใจ	7	9.6
ขาดยา	7	9.6
ขาดอาการคัน	5	6.8

ตาราง ก 2

เปรียบเทียบความต้องการกับการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียมรายช้อ ตามการรับรู้ของผู้ป่วย

กิจกรรมหรือ เหตุการณ์	ตอนที่ 1 ความต้องการการช่วยเหลือ ดูได้จากครอบครัว (ร้อยละของผู้ป่วย)					ตอนที่ 2 การได้รับการช่วยเหลือ ดูได้จากครอบครัว					paired t-test
	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	
ด้านอารมณ์											
1.การช่วยในการผ่อนคลายความเครียดเช่น การพูดคุยหยอกล้อ	49.3	26.0	19.2	5.5	0.81 (0.94)	46.6	26.0	21.9	5.5	0.86 (0.95)	-0.70 ^{ns}
2.การรับฟังความรู้สึก รับฟังความคับข้องใจ และช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน	43.8	31.5	15.1	9.6	0.90 (0.99)	41.1	30.1	19.2	9.6	0.97 (1.00)	-0.86 ^{ns}
3.การช่วยผ่อนคลายให้กำลังใจเมื่อรู้สึกเหนื่อย หน่ายและท้อแท้	43.8	32.9	15.1	8.2	0.88 (0.96)	34.2	35.6	19.2	11.0	1.07 (0.99)	-2.16*
4.การสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการเข้าสังคมเช่น การได้เข้าร่วมทำบุญทางศาสนา การได้ร่วมงาน ประเพณีต่างๆ	37.0	28.8	11.0	23.3	1.21 (1.18)	27.4	32.9	19.2	20.5	1.33 (1.09)	-1.29 ^{ns}
5.การได้รับการสัมผัสเช่น การสัมผัสมือเบาๆ การลูบคลำส่วนที่ไม่สบายเมื่อมีอาการผิดปกติ หรือรู้สึกไม่สบาย	24.7	26.0	19.2	30.1	1.55 (1.17)	21.9	19.2	27.4	31.5	1.68 (1.14)	-1.64 ^{ns}

*p<.05 ns = non significant

ตาราง ก 2 (ต่อ)

กิจกรรมหรือ เหตุการณ์	ตอนที่ 1 ความต้องการการช่วยเหลือ ดูได้จากครอบครัว (ร้อยละของผู้ป่วย)					ตอนที่ 2 การได้รับการช่วยเหลือ ดูได้จากครอบครัว					paired t-test
	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	
ด้านอารมณ์ (ต่อ)											
6.การช่วยให้เพลิดเพลินในสิ่งที่ชอบ เช่น ได้ดูทีวี ได้ฟังวิทยุ ได้ เลี้ยงสัตว์หรือทำงาน อดิเรกที่ชอบ	50.7	13.7	11.0	24.7	1.10 (1.27)	46.6	13.7	12.3	27.4	1.21 (1.29)	-1.58 ^{ns}
ด้านข้อมูลข่าวสาร											
7.การช่วยให้รับรู้ข่าวสารการอธิบายเรื่องราว ต่างๆเกี่ยวกับข้อมูลด้าน ค่าใช้จ่ายในการรักษา เช่นสิทธิประโยชน์ต่างๆ	47.9	34.2	6.8	11.0	0.81 (0.98)	46.6	30.1	15.1	8.2	0.85 (0.97)	0.46 ^{ns}
8.การช่วยแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการ รักษาที่ทันสมัยเกี่ยวกับ โรคไตการฟอกเลือดการ เปลี่ยนไต	42.5	34.2	9.6	13.7	0.95 (1.04)	39.7	34.2	16.4	9.6	0.96 (0.98)	-1.14 ^{ns}
9.การมีที่ปรึกษาเมื่อมี ปัญหาเกี่ยวกับการเจ็บ ป่วย	16.4	30.1	26.0	27.4	1.64 (1.06)	17.8	21.9	34.2	26.0	1.68 (1.05)	-0.59 ^{ns}
10.การช่วยเหลือเมื่อ ต้องการติดต่อกับแพทย์ หรือพยาบาลเพื่อขอ คำแนะนำสอบถาม อาการและอธิบาย ปัญหาต่างๆ	42.5	8.2	12.3	37.0	1.44 (1.36)	34.8	1.4	12.3	47.9	1.70 (1.40)	-3.56**

**p<.01 ns = non significant

ตาราง ก 2 (ต่อ)

กิจกรรมหรือ เหตุการณ์	ตอนที่ 1 ความต้องการการช่วยเหลือ ดูแลจากครอบครัว (ร้อยละของผู้ป่วย)					ตอนที่ 2 การได้รับการช่วยเหลือ ดูแลจากครอบครัว					paired t-test
	ไม่เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	$\bar{x}$	ไม่เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	$\bar{x}$	
	0	1	2	3	(SD)	0	1	2	3	(SD)	
ด้านข้อมูลข่าวสาร (ต่อ)											
11.การช่วยเหลือให้ได้ พบปะพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสาร ในการดูแลตนเองกับ ผู้ป่วยโรคไตด้วยกัน	58.9	15.1	11.0	15.1	0.82	63.0	8.2	12.3	16.4	0.82	.00 ^{ns}
					(1.13)					(1.18)	
12.การช่วยเหลือให้ ปฏิบัติตนให้ถูกต้อง ตามคำแนะนำของ แพทย์/พยาบาล	50.7	30.1	13.7	5.5	0.74	19.2	16.4	24.7	39.7	1.85	-8.93**
					(0.90)					(1.15)	
ด้านการประเมินค่า											
13.การที่ครอบครัว รับฟังขอความคิดเห็น ชมเชยเมื่อปฏิบัติตัว ได้ถูกต้อง	11.00	12.3	34.2	42.5	2.08	9.6	21.9	27.4	41.1	2.00	1.00 ^{ns}
					(1.00)					(1.01)	
14.การที่ครอบครัว ให้คำชี้แนะเมื่อมี ปัญหา	13.7	28.8	27.4	30.1	1.74	9.6	28.8	30.1	31.5	1.84	-1.35 ^{ns}
					(1.04)					(0.99)	
15.การได้รับความ เห็นอกเห็นใจยอมรับ ในการทำงานจาก บุคคลในครอบครัว ต่างๆ	0	0	8.2	91.8	2.92	0	1.4	8.2	90.4	2.89	.57 ^{ns}
					(0.28)					(0.36)	
16.ครอบครัวเข้าใจ และยอมรับการเปลี่ยน แปลงของร่างกายและ	0	1.4	2.7	95.9	2.95	0	1.4	2.7	95.9	2.95	.00 ^{ns}
					(0.28)					(0.28)	

**p<.01 ns = non significant

ตาราง ก 2 (ต่อ)

กิจกรรมหรือ เหตุการณ์	ตอนที่ 1 ความต้องการการช่วยเหลือ ดูได้จากครอบครัว (ร้อยละของผู้ป่วย)					ตอนที่ 2 การได้รับการช่วยเหลือ ดูได้จากครอบครัว					paired t-test	
	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)		
ด้านอารมณ์ (ต่อ)												
การรักษาที่กำลังได้ รับอยู่												
ด้านทรัพยากร												
17.การช่วยเหลือเมื่อ มีอาการไม่สบาย เช่น ช่วยเวลา มีอาการคัน ช่วยบิ บวดให้เมื่อมีอาการ ปวดมือหรือเป็น ตะคริว	30.1	21.9	17.8	30.1	1.48 (1.21)	28.8	17.8	21.9	31.5	1.56 (1.21)	-1.42 ^{ns}	
18.การช่วยเหลือใน การชั่งและการประเมิน น้ำหนักตัวทุกวัน	61.11	15.1	9.6	8.2	0.59 (0.97)	46.6	16.4	15.1	21.9	1.12 (1.22)	-5.36**	
19.การช่วยเหลือใน เรื่องพาหนะเมื่อต้อง เดินทางไปฟอกเลือด เช่น การจัดการรับส่งให้	17.8	11.0	13.7	57.5	2.11 (1.19)	12.3	16.4	11.0	60.3	2.19 (1.11)	-0.92 ^{ns}	
20.การเดินทางไปเป็น เพื่อนและช่วยดูแลใน ขณะที่ฟอกเลือดหรือ เวลาที่ต้องพบแพทย์ ตามนัด	13.7	19.2	12.3	54.8	2.08 (1.14)	9.6	23.3	8.2	58.9	2.16 (1.09)	-1.06 ^{ns}	
21.การช่วยเหลือเมื่อ ต้องการที่จะเดินทาง ไปเยี่ยมญาติหรือทำธุระ	23.3	42.5	13.7	20.5	1.32 (1.05)	26.0	39.7	15.1	19.2	1.27 (1.06)	.50 ^{ns}	

**p<.01 ns = non significant

ตาราง ก 2 (ต่อ)

กิจกรรมหรือ เหตุการณ์	ตอนที่ 1 ความต้องการการช่วยเหลือ ดูได้จากครอบครัว (ร้อยละของผู้ป่วย)					ตอนที่ 2 การได้รับการช่วยเหลือ ดูได้จากครอบครัว					paired t-test
	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	
ด้านทรัพยากร (ต่อ)											
22.การช่วยเหลือในเรื่องการออกกำลังกาย เช่น การเดิน หรือการบริหารกล้ามเนื้อข้อ	83.6	9.5	5.5	1.4	0.25 (0.62)	83.6	5.5	5.5	2.7	0.25 (0.68)	.00 ^{ns}
23.การจัดสิ่งแวดลอมให้สามารถนอนพักผ่อนได้เช่น การจัดที่นอน ดูแสงและเสียง การถ่ายเทอากาศ	23.3	16.4	21.9	38.4	1.75 (1.20)	21.9	15.1	17.8	45.2	1.86 (1.22)	-1.27 ^{ns}
24.การช่วยสังเกตสิ่งผิดปกติที่เกิดขึ้น เช่น อาการบวม เป็นไข้ผิวหนังบริเวณสายสำหรับฟอกเลือด อีกเสบเป็นหนอง	43.8	27.4	19.2	9.6	0.95 (1.01)	30.1	20.5	23.3	26.0	1.45 (1.18)	-5.18**
25.การดูแลให้ได้รับยาตามแผนการรักษาของแพทย์	80.8	1.4	6.8	11.0	0.48 (1.03)	76.7	4.1	5.5	13.7	0.56 (1.09)	-2.17**
26.การจัดเครื่องมือที่ไม่มีส่วนผสมของคาเฟหรือแอลกอฮอล์และช่วยจำกัดปริมาณน้ำตามแผนการรักษาของแพทย์	69.9	17.8	9.6	2.7	0.45 (0.78)	42.5	17.8	23.3	16.4	1.14 (1.15)	-6.65**

**p<.01 ns = non significant

ตาราง ก 2 (ต่อ)

กิจกรรมหรือ เหตุการณ์	ตอนที่ 1 ความต้องการการช่วยเหลือ ดูได้จากครอบครัว (ร้อยละของผู้ป่วย)					ตอนที่ 2 การได้รับการช่วยเหลือ ดูได้จากครอบครัว					paired t-test
	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	
ด้านทรัพยากร (ต่อ)											
27.การช่วยเหลือใน การทำกิจกรรมประจำวัน ที่บ้านเช่นการเคลื่อน ย้ายลงจากเตียง ลุก จากเก้าอี้หรือการเดิน	89.0	9.6	1.4	0	0.12 (0.37)	83.6	13.7	1.4	1.4	0.21 (0.53)	-2.17**
28.การจัดเตรียมอาหาร ที่ขอบรับประทานอาหารและ เหมาะสมกับโรค เช่น อาหารรสจืด อาหาร ไขมันต่ำ	12.3	13.7	35.6	38.4	2.00 (1.01)	8.2	12.3	19.2	60.3	2.32 (0.98)	-3.30**
29.การช่วยเหลือเมื่อ มีอาการผิดปกติเช่น ท้องผูกหรือท้องเสีย	78.1	11.0	4.1	6.8	0.40 (0.86)	78.1	8.2	4.1	9.6	0.45 (0.96)	-1.65 ^{ns}
30.การช่วยกระตุ้นให้ ได้รับอาหารอย่างเพียง พอ แม้จะมีอาการเบื่อ อาหาร	54.8	28.8	11.0	5.5	0.67 (0.88)	30.1	21.9	19.2	28.8	1.47 (1.20)	-6.28**
31.การช่วยเหลือใน การทำงานบ้าน	5.5	26.0	24.7	43.8	2.07 (0.96)	5.5	15.1	12.3	67.1	2.41 (0.94)	-4.00**
32.การจัดหาอุปกรณ์ เครื่องใช้ที่จำเป็นภายใน บ้าน	15.1	34.2	26.0	24.7	1.60 (1.02)	11.0	34.2	32.9	21.9	1.66 (0.95)	-0.94 ^{ns}
33.การช่วยเหลือเกี่ยวกับ คำปรึกษาพยาบาล	21.9	17.8	2.7	57.5	1.96 (1.28)	15.1	17.8	5.5	61.6	2.41 (1.18)	-2.71*

*p<.05 **p<.01 ns = non significant

ตาราง ก 2 (ต่อ)

กิจกรรมหรือ เหตุการณ์	ตอนที่ 1 ความต้องการการช่วยเหลือ ดูได้จากครอบครัว (ร้อยละของผู้ป่วย)					ตอนที่ 2 การได้รับการช่วยเหลือ ดูได้จากครอบครัว					paired t-test	
	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)		
ด้านทรัพยากร (ต่อ)												
34.การช่วยหารายได้ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายใน ครอบครัวให้เพียงพอ	2.7	5.5	11.0	80.8	2.7 (0.70)	1.4	9.6	15.1	74.0	2.62 (0.72)	1.51 ^{ns}	
35.การเก็บออม ราย ได้บางส่วนไว้ใช้จ่าย ในยามฉุกเฉิน	5.5	4.1	8.2	82.2	2.67 (0.80)	4.1	5.5	21.9	68.5	2.55 (0.78)	1.53 ^{ns}	
36.การช่วยเหลือเมื่อ ป่วยหนักและจัดการ กับภารกิจ	0	1.4	4.1	94.5	2.93 (0.30)	0	0	9.6	90.4	2.90 (0.30)	0.63 ^{ns}	
37.การช่วยเหลือด้าน การจัดการกับมรดก หรือหนี้สิน	59.8	12.3	17.8	11.0	0.81 (1.09)	49.3	12.3	23.3	15.1	1.04 (1.16)	-3.24*	

*p<.05 ns = non significant

ตาราง ก 3

เปรียบเทียบความต้องการการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียมราย
 ชื่อ ตามการรับรู้ของผู้ป่วยและของครอบครัว และค่า t

กิจกรรมหรือ เหตุการณ์	ตอนที่ 1 ความต้องการการช่วยเหลือ ดูได้จากครอบครัวตามการรับรู้ของ ผู้ป่วย (ร้อยละของผู้ป่วย)					ตอนที่ 2 ความต้องการการช่วยเหลือ ดูได้จากครอบครัวตามการรับรู้ของ ครอบครัว (ร้อยละของครอบครัว)					Independen t-test	
	ไม่เคย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	ไม่เคย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)		
ด้านอารมณ์												
1.การช่วยในการผ่อนคลายความเครียดเช่น การพูดคุยหยอกล้อ	49.3	26	19.2	5.5	0.81 (0.94)	12.3	6.8	5.2	24.7	1.93 (0.90)	-7.37**	
2.การรับฟังความรู้สึก รับฟังความคับข้องใจ และช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน	43.8	31.5	15.1	8.2	0.90 (0.99)	11.0	12.3	47.9	28.8	1.95 (0.93)	-6.57**	
3.การช่วยปลดปล่อย ให้กำลังใจเมื่อรู้สึกเบื่อ หน่ายและท้อแท้	43.8	32.9	15.1	8.2	0.88 (0.99)	12.3	4.1	39.7	43.8	2.15 (0.98)	-7.94**	
4.การสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการเข้าสังคมเช่น การได้เข้าร่วมทำบุญทางศาสนา การได้ร่วมงาน ประเพณีต่างๆ	37.0	28.8	11.0	23.3	1.21 (1.18)	6.8	23.3	38.4	31.5	1.95 (0.91)	-4.24**	
5.การได้รับการสัมผัส เช่น การสัมผัสมือเบาๆ การลูบคลำส่วนที่ไม่สุขสบายเมื่อมีอาการผิดปกติ หรือรู้สึกไม่สุขสบาย	24.7	26.0	19.2	30.1	1.55 (1.17)	4.1	15.1	27.4	53.4	2.30 (0.88)	-4.41**	

**p<.01

ตาราง ก 3 (ต่อ)

กิจกรรมหรือเหตุการณ์	ตอนที่ 1 ความต้องการความช่วยเหลือ คุณได้จากครอบครัวตามการรับรู้ของผู้ป่วย (ร้อยละของผู้ป่วย)					ตอนที่ 2 ความต้องการความช่วยเหลือ คุณได้จากครอบครัวตามการรับรู้ของครอบครัว (ร้อยละของครอบครัว)					Independent t-test
	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	
ด้านอารมณ์ (ต่อ)											
6.การช่วยให้เพลิดเพลินในสิ่งที่ชอบ เช่น ได้ดูทีวี ได้ฟังวิทยุ ได้เลี้ยงสัตว์หรือทำงานอดิเรกที่ชอบ	50.7	13.7	11.0	24.7	1.10 (1.27)	16.4	4.1	28.8	50.7	2.14 (1.10)	-5.23**
ด้านข้อมูลข่าวสาร											
7.การช่วยให้รับรู้ข่าวสารการอธิบายเรื่องราวต่างๆเกี่ยวกับข้อมูลด้านค่าใช้จ่ายในการรักษา เช่น สิทธิประโยชน์ต่างๆ	47.9	34.2	6.8	11.0	0.81 (0.98)	16.4	12.3	31.5	39.7	1.95 (1.09)	-6.62**
8.การช่วยแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรักษาที่ทันสมัยเกี่ยวกับโรคไตการฟอกเลือดการเปลี่ยนไต	42.5	34.2	9.6	13.7	0.95 (1.04)	13.7	30.1	32.9	23.3	1.66 (0.99)	-4.24**
9.การมีที่ปรึกษาเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการเจ็บป่วย	16.4	30.1	26.0	27.4	1.64 (1.06)	8.2	13.7	34.2	43.8	2.14 (0.95)	-2.97*
10.การช่วยเหลือเมื่อต้องการติดต่อกับแพทย์หรือพยาบาลเพื่อขอคำแนะนำสอบถามอาการและอธิบายปัญหาต่างๆ	42.5	8.2	12.3	37.0	1.44 (1.36)	13.7	6.8	23.3	56.2	2.22 (1.07)	-3.84**

*p<.05 **p<.01

ตาราง ก 3 (ต่อ)

กิจกรรมหรือเหตุการณ์	ตอนที่ 1 ความต้องการการช่วยเหลือ ดูแลจากครอบครัวตามการรับรู้ของผู้ป่วย (ร้อยละของผู้ป่วย)					ตอนที่ 2 ความต้องการการช่วยเหลือ ดูแลจากครอบครัวตามการรับรู้ของครอบครัว (ร้อยละของครอบครัว)					Independent t-test
	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	
ด้านข้อมูลข่าวสาร (ต่อ)											
11.การช่วยเหลือให้ได้พบปะพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในการดูแลตนเองกับผู้ป่วยโรคไตด้วยกัน	58.9	15.1	11.0	15.1	0.82 (1.13)	19.2	16.4	35.6	28.8	1.74 (1.08)	-5.00**
12.การช่วยเตือนให้ปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามคำแนะนำของแพทย์/พยาบาล	50.7	30.1	13.7	5.5	0.74 (0.90)	15.1	19.2	28.8	37.0	1.88 (1.08)	-6.92**
ด้านการประเมินค่า											
13.การที่ครอบครัวรับฟังขอความคิดเห็นชมเชยเมื่อปฏิบัติตัวได้ถูกต้อง	11.0	12.3	34.2	42.5	2.08 (1.00)	8.2	8.2	53.3	30.1	2.05 (0.85)	-1.18 ^{ns}
14.การที่ครอบครัวให้คำชี้แนะเมื่อมีปัญหา	13.7	28.8	27.4	30.1	1.74 (1.04)	5.5	19.2	42.5	32.9	2.03 (0.87)	-1.82 ^{ns}
15.การได้รับความเห็นอกเห็นใจยอมรับในการทำงานจากบุคคลในครอบครัวต่างๆ	0	0	8.2	91.8	2.92 (0.28)	2.7	1.4	28.8	67.1	2.60 (0.66)	3.76**
16.ครอบครัวเข้าใจและยอมรับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและ	0	1.4	2.7	95.9	2.95 (0.28)	4.1	0	17.8	78.1	2.70 (0.68)	2.86**

**p<.01 ns = non significant

ตาราง ก 3 (ต่อ)

กิจกรรมหรือเหตุการณ์	ตอนที่ 1 ความต้องการความช่วยเหลือ ดูได้จากครอบครัวตามการรับรู้ของผู้ป่วย (ร้อยละของผู้ป่วย)					ตอนที่ 2 ความต้องการความช่วยเหลือ ดูได้จากครอบครัวตามการรับรู้ของครอบครัว (ร้อยละของครอบครัว)					Independent t-test
	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	
ด้านอารมณ์ (ต่อ)											
การรักษาที่กำลังได้รับอยู่											
ด้านทรัพยากร											
17.การช่วยเหลือเมื่อมี มีอาการไม่สบาย เช่น ช่วยแก้เวลามี อาการคัน ช่วยบิบ นมดให้เมื่อมีอาการ ปวดเมื่อยหรือเป็น ตะคริว	30.1	21.9	17.8	30.1	1.48 (1.21)	8.2	5.5	30.1	56.2	2.34 (0.92)	4.77**
18.การช่วยเหลือใน การชั่งและการประเมิน น้ำหนักตัวทุกวัน	61.1	15.1	9.6	8.2	0.59 (0.97)	27.4	24.7	28.8	19.2	1.40 (1.09)	-4.73**
19.การช่วยเหลือใน เรื่องพาหนะเมื่อต้อง เดินทางไปฟอกเลือด เช่น การจัดการรับส่งให้	17.8	11.0	13.7	57.5	2.11 (1.19)	2.7	5.5	19.2	72.6	2.62 (0.72)	-3.12**
20.การเดินทางไปเป็น เพื่อนและช่วยดูแลใน ขณะที่ฟอกเลือดหรือ เวลาที่ต้องพบแพทย์ ตามนัด	13.7	19.2	12.3	54.8	2.08 (1.14)	2.7	11.0	17.8	68.5	2.52 (0.80)	-2.69**
21.การช่วยเหลือเมื่อ ต้องการที่จะเดินทาง ไปเยี่ยมญาติหรือทำธุระ	23.3	42.5	13.7	20.5	1.32 (1.05)	8.2	23.3	34.2	34.2	1.95 (0.96)	-3.69**

**p<.01

ตาราง ก 3 (ต่อ)

กิจกรรมหรือ เหตุการณ์	ตอนที่ 1 ความต้องการการช่วยเหลือ ดูแลจากครอบครัวตามการรับรู้ของ ผู้ป่วย (ร้อยละของผู้ป่วย)					ตอนที่ 2 ความต้องการการช่วยเหลือ ดูแลจากครอบครัวตามการรับรู้ของ ครอบครัว (ร้อยละของครอบครัว)					Independent t-test	
	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)		
ด้านทรัพยากร (ต่อ)												
22.การช่วยเหลือใน เรื่องการออกกกำลังกาย เช่นการเดิน หรือการ บริหารกล้ามเนื้อข้อ	83.6	9.5	5.5	1.4	0.25 (0.62)	27.4	23.3	24.7	24.7	1.47 (1.14)	-8.01**	
23.การจัดสิ่งแวดล้อม ให้สามารถนอนพักผ่อน ได้เช่น การจัดที่นอน ดูแลแสงและเสียง การถ่ายเทอากาศ	23.3	16.4	21.9	34.8	1.75 (1.20)	6.8	11.0	39.7	42.5	2.18 (0.89)	-2.43*	
24.การช่วยสังเกตสิ่ง ผิดปกติที่เกิดกับร่างกาย เช่น อาการบวม เป็น ไข้ผิวหนังบริเวณสาย สำหรับฟอกเลือด อักเสบเป็นหนอง	43.8	27.4	19.2	9.6	0.95 (1.01)	12.3	13.7	32.9	41.1	2.03 (1.03)	-6.41**	
25.การดูแลให้ได้รับ ยาตามแผนการรักษา ของแพทย์	80.8	1.4	6.8	11.0	0.48 (1.03)	21.9	8.2	17.8	52.1	2.00 (1.22)	-8.12**	
26.การจัดเครื่องดื่มที่ ไม่มีส่วนผสมของ ชา กาแฟหรือแอลกอฮอล์ และช่วยจำกัดปริมาณน้ำ ตามแผนการรักษาของ แพทย์	69.9	17.8	96.0	2.7	0.45 (0.78)	24.7	31.5	21.9	21.9	1.41 (1.09)	-6.10**	

*p < .05 **p < .01

ตาราง ก 3 (ต่อ)

กิจกรรมหรือ เหตุการณ์	ตอนที่ 1 ความต้องการการช่วยเหลือ ดูแลจากครอบครัวตามการรับรู้ของ ผู้ป่วย (ร้อยละของผู้ป่วย)					ตอนที่ 2 ความต้องการการช่วยเหลือ ดูแลจากครอบครัวตามการรับรู้ของ ครอบครัว (ร้อยละของครอบครัว)					Independent t-test
	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	
ด้านทรัพยากร (ต่อ)											
27.การช่วยเหลือใน การทำกิจวัตรประจำวัน ที่บ้านเช่นการเคลื่อน ย้ายลงจากเตียง ลุก จากเก้าอี้หรือการเดิน	89.0	9.6	1.4	0	0.12 (0.37)	31.5	24.7	21.9	21.9	1.34 (1.15)	-8.65**
28.การจัดเตรียมอาหาร ที่ชอบรับประทานและ เหมาะสมกับโรค เช่น อาหารรสจืด อาหาร ไขมันต่ำ	12.3	13.7	35.6	38.4	2.00 (1.01)	12.3	13.7	28.8	45.2	2.07 (1.05)	-0.40 ^{ns}
29.การช่วยเหลือเมื่อ มีอาการผิดปกติเช่น ท้องผูกหรือท้องเสีย	78.1	11.0	4.1	6.8	0.40 (0.86)	20.5	20.5	26.0	32.9	1.71 (1.14)	-7.88**
30.การช่วยกระตุ้นให้ ได้รับอาหารอย่างเพียงพอ แม้จะมีอาการเบื่อ อาหาร	54.8	28.8	11.0	5.5	0.67 (0.88)	16.4	17.8	31.5	34.2	1.84 (1.08)	-7.13**
31.การช่วยเหลือใน การทำงานบ้าน	5.5	26.0	24.7	43.8	2.07 (0.96)	4.1	17.8	35.6	42.5	2.16 (0.87)	-0.63 ^{ns}
32.การจัดหาอุปกรณ์ เครื่องใช้ที่จำเป็นภายใน บ้าน	15.1	34.2	26.0	24.7	1.60 (1.02)	6.8	19.2	41.1	32.9	2.00 (0.90)	-2.49*
33.การช่วยเหลือเกี่ยวกับ คำปรึกษาพยาบาล	21.9	17.8	2.7	57.5	1.96 (1.28)	11.0	19.2	11.0	58.9	2.18 (1.10)	-1.10 ^{ns}

*p < .05 **p < .01 ns = non significant

ตาราง ก 3 (ต่อ)

กิจกรรมหรือ เหตุการณ์	ตอนที่ 1 ความต้องการความช่วยเหลือ ดูได้จากครอบครัวตามการรับรู้ของ ผู้ป่วย (ร้อยละของผู้ป่วย)					ตอนที่ 2 ความต้องการความช่วยเหลือ ดูได้จากครอบครัวตามการรับรู้ของ ครอบครัว (ร้อยละของครอบครัว)					Independent t-test
	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	
ด้านทรัพยากร (ต่อ)											
34.การช่วยหารายได้ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายใน ครอบครัวให้เพียงพอ	2.7	5.5	11.0	80.8	2.70 (0.70)	6.8	16.4	20.5	56.2	2.26 (0.97)	3.13**
35.การเก็บออม ราย ได้บางส่วนไว้ใช้จ่าย ในยามฉุกเฉิน	5.5	4.1	8.2	82.2	2.67 (0.80)	8.2	16.4	27.4	47.9	2.25 (0.98)	3.51**
36.การช่วยเหลือเมื่อ ป่วยหนักและจัดการ กับภารกิจ	0	1.4	4.1	94.5	2.93 (0.30)	2.7	5.5	23.3	68.5	2.85 (0.72)	3.87**
37.การช่วยเหลือด้าน การจัดการกับมรดก หรือหนี้สิน	59.8	12.3	17.8	11.0	0.81 (1.09)	32.9	19.2	26.0	21.9	1.37 (1.16)	-3.01**

**p<.01

ตาราง ก 4

เปรียบเทียบการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียมรายช้อตามการรับรู้ของผู้ป่วยและของครอบครัว และค่า t

กิจกรรมหรือเหตุการณ์	ตอนที่ 1 การได้รับการช่วยเหลือ ดูแลจากครอบครัวตามการรับรู้ของผู้ป่วย (ร้อยละของผู้ป่วย)					ตอนที่ 2 การได้รับการช่วยเหลือ ดูแลจากครอบครัวตามการรับรู้ของครอบครัว (ร้อยละของครอบครัว)					Independent t-test	
	ไม่เคย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	ไม่เคย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)		
ด้านอารมณ์												
1.การช่วยในการผ่อนคลายความเครียดเช่น การพูดคุยหยอกล้อ	46.6	26.0	21.9	5.5	0.86 (.95)	8.2	8.2	57.5	26.0	2.01 (0.82)	.78**	
2.การรับฟังความรู้สึก รับฟังความคับข้องใจ และช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน	41.1	30.1	19.2	9.6	0.97 (1.0)	6.8	13.7	46.6	32.9	2.05 (0.86)	-6.98**	
3.การช่วยปลดปล่อย ให้กำลังใจเมื่อรู้สึกเบื่อ หน่ายและท้อแท้	34.2	35.6	19.2	11.0	1.07 (0.99)	6.8	6.8	41.1	45.2	2.25 (0.86)	-7.55**	
4.การสนับสนุนให้มี ส่วนร่วมในการเข้า สังคมเช่น การได้เข้า ร่วมทำบุญทางศาสนา การได้ร่วมงาน ประเพณีต่างๆ	27.4	32.9	19.2	20.5	1.33 (1.09)	1.4	21.9	41.1	35.6	2.11 (0.79)	-4.94**	
5.การได้รับการสัมผัส เช่น การสัมผัสมือเบาๆ การลูบคลำส่วนที่ไม่สุข สบายเมื่อมีอาการผิดปกติ หรือรู้สึกไม่สุขสบาย	21.9	19.2	27.4	31.5	1.68 (1.14)	2.7	16.4	30.1	50.7	2.99 (0.84)	-3.63**	

** $p < .01$ ns = non significant

ตาราง ก 4 (ต่อ)

กิจกรรมหรือ เหตุการณ์	ตอนที่ 1 การได้รับการช่วยเหลือ คุณจากครอบครัวตามการรับรู้ของ ผู้ป่วย (ร้อยละของผู้ป่วย)					ตอนที่ 2 การได้รับการช่วยเหลือ คุณจากครอบครัวตามการรับรู้ของ ครอบครัว (ร้อยละของครอบครัว)					Independent t-test	
	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)		
ด้านอารมณ์ (ต่อ)												
6.การช่วยให้ผลิต เพลินในสิ่งที่ชอบ เช่น ได้ดูทีวี ได้ฟังวิทยุ ได้ เลี้ยงสัตว์หรือทำงาน อดิเรกที่ชอบ	46.6	13.7	12.3	27.4	1.21 (1.29)	13.7	5.5	21.9	58.9	2.66 (1.07)	-5.38**	
ด้านข้อมูลข่าวสาร												
7.การช่วยให้รับรู้ข่าว สารการอธิบายเรื่องราว ต่างๆเกี่ยวกับข้อมูลด้าน ค่าใช้จ่ายในการรักษา เช่นสิทธิประโยชน์ต่างๆ	46.6	30.1	15.1	8.2	0.85 (0.97)	15.1	13.7	27.4	43.8	2.00 (1.09)	-6.73**	
8.การช่วยแสวงหาข้อ มูลข่าวสารเกี่ยวกับการ รักษาที่ทันสมัยเกี่ยวกับ โรคไตการฟอกเลือดการ เปลี่ยนไต	39.7	34.2	16.4	9.6	0.96 (0.98)	13.7	23.3	34.2	28.8	1.78 (1.02)	-4.98**	
9.การมีที่ปรึกษาเมื่อมี ปัญหาเกี่ยวกับการเจ็บ ป่วย	17.8	21.9	34.2	26.0	1.68 (1.05)	4.1	16.4	34.2	45.2	2.12 (0.87)	-3.26**	
10.การช่วยเหลือเมื่อ ต้องการติดต่อกับแพทย์ หรือพยาบาลเพื่อขอ คำแนะนำสอบถาม อาการและอธิบาย ปัญหาต่างๆ	38.4	1.4	12.3	47.9	1.70 (1.40)	11.1	8.2	23.3	57.5	2.27 (1.02)	-2.84**	

**p<.01

ตาราง ก 4 (ต่อ)

กิจกรรมหรือ เหตุการณ์	ตอนที่ 1 การได้รับการช่วยเหลือ ดูแลจากครอบครัวตามการรับรู้ของ ผู้ป่วย (ร้อยละของผู้ป่วย)					ตอนที่ 2 การได้รับการช่วยเหลือ ดูแลจากครอบครัวตามการรับรู้ของ ครอบครัว (ร้อยละของครอบครัว)					Independen t-test
	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	
ด้านข้อมูลข่าวสาร (ต่อ)											
11.การช่วยเหลือให้ได้ พบปะพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ในการดูแลตนเองกับ ผู้ป่วยโรคไตด้วยกัน	63.0	8.2	12.3	16.4	0.82 (1.18)	15.1	15.1	43.8	26.0	1.81 (1.00)	-5.45**
12.การช่วยเหลือในให้ ปฏิบัติตนให้ถูกต้อง ตามคำแนะนำของ แพทย์/พยาบาล	19.2	16.4	24.7	39.7	1.85 (1.15)	2.7	11.0	28.8	57.5	2.41 (0.80)	-3.43**
ด้านการประเมินค่า											
13.การที่ครอบครัว รับฟังขอความคิดเห็น ชมเชยเมื่อปฏิบัติตัว ได้ถูกต้อง	9.6	21.9	27.4	41.1	2.00 (1.01)	5.5	12.3	45.2	37.0	2.14 (0.84)	-0.89 ^{ns}
14.การที่ครอบครัว ให้คำชี้แนะเมื่อมี ปัญหา	9.6	28.8	30.1	31.5	1.84 (0.99)	5.5	13.7	43.8	37	2.12 (0.85)	-1.89 ^{ns}
15.การได้รับความ เห็นอกเห็นใจยอมรับ ในการทำงานจาก บุคคลในครอบครัว ต่างๆ	0	1.4	8.2	90.4	2.89 (0.36)	0	6.8	30.1	63.0	2.56 (0.62)	3.91**
16.ครอบครัวเข้าใจ และยอมรับการเปลี่ยนแปลง ของร่างกายและ	0	1.4	2.7	95.9	2.95 (0.28)	0	1.4	16.4	82.2	2.81 (0.43)	2.02*

*p < .05 **p < .01 ns = non significant

ตาราง ก 4 (ต่อ)

กิจกรรมหรือ เหตุการณ์	ตอนที่ 1 การได้รับการช่วยเหลือ ดูได้จากครอบครัวตามการรับรู้ของ ผู้ป่วย (ร้อยละของผู้ป่วย)					ตอนที่ 2 การได้รับการช่วยเหลือ ดูได้จากครอบครัวตามการรับรู้ของ ครอบครัว (ร้อยละของครอบครัว)					Independen t-test
	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	
ด้านอารมณ์ (ต่อ)											
การรักษาที่กำลังได้ รับอยู่											
ด้านทรัพยากร											
17.การช่วยเหลือเมื่อมี อาการไม่สุขสบาย เช่น ช่วยแก้เวลามี อาการคัน ช่วยบิบ นมดให้เมื่อมีอาการ ปวดเมื่อยหรือเป็น ตะคริว	28.8	17.8	21.9	31.5	1.56 (1.21)	5.5	9.6	26.0	58.9	2.38 (0.88)	-4.69**
18.การช่วยเหลือใน การชั่งและการประเมิน น้ำหนักตัวทุกวัน	46.6	16.4	15.1	21.9	1.12 (1.22)	13.7	26.0	34.2	26.0	1.73 (1.00)	-3.25**
19.การช่วยเหลือใน เรื่องพาหนะเมื่อต้อง เดินทางไปฟอกเลือด เช่น การจัดการรับส่งให้	12.3	16.4	11.0	60.3	2.19 (1.11)	4.1	8.2	19.2	68.5	2.52 (0.82)	-2.03*
20.การเดินทางไปเป็น เพื่อนและช่วยดูแลใน ขณะที่ฟอกเลือดหรือ เวลาที่ต้องพบแพทย์ ตามนัด	9.6	23.3	8.2	58.9	2.16 (1.09)	2.7	13.7	20.5	63.0	2.44 (0.83)	-1.70 ^{ns}
21.การช่วยเหลือเมื่อ ต้องการที่จะเดินทาง ไปเยี่ยมญาติหรือทำธุระ	26.0	39.7	15.1	19.2	1.27 (1.06)	5.5	20.5	32.9	41.1	2.10 (0.92)	-5.02**

**p<.01 ns = non significant

ตาราง ก 4 (ต่อ)

กิจกรรมหรือ เหตุการณ์	ตอนที่ 1 การได้รับการช่วยเหลือ ดูแลจากครอบครัวตามการรับรู้ของ ผู้ป่วย (ร้อยละของผู้ป่วย)					ตอนที่ 2 การได้รับการช่วยเหลือ ดูแลจากครอบครัวตามการรับรู้ของ ครอบครัว (ร้อยละของครอบครัว)					Independent t-test	
	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)		
ด้านทรัพยากร (ต่อ)												
22.การช่วยเหลือใน เรื่องการออกกำลังกาย เช่น การเดิน หรือการ บริหารกล้ามเนื้อข้อ	86.3	5.5	5.5	2.7	0.25 (0.68)	26.0	24.7	26.0	23.3	1.41 (1.12)	-7.95**	
23.การจัดสิ่งแวดลอม ให้สามารถนอนพักผ่อน ได้เช่น การจัดที่นอน ดูแลแสงและเสียง การถ่ายเทอากาศ	21.9	15.1	17.8	45.2	1.68 (1.22)	2.7	5.5	32.9	58.9	2.48 (0.73)	-3.71**	
24.การช่วยสังเกตสิ่ง ผิดปกติที่เกิดขึ้นร่างกาย เช่น อาการบวม เป็น ไข้ผิวหนังบริเวณสาย สำหรับฟอกเลือด อีกเสบเป็นหนอง	30.1	20.5	23.3	26.0	1.45 (1.18)	4.1	8.2	23.3	64.4	2.48 (0.82)	-6.11**	
25.การดูแลให้ได้รับ ยาตามแผนการรักษา ของแพทย์	76.6	4.1	5.5	13.7	0.56 (1.09)	17.8	9.6	17.8	54.8	2.10 (1.17)	-8.19**	
26.การจัดเครื่องดื่มที่ ไม่มีส่วนผสมของ ชา กาแฟหรือแอลกอฮอล์ และช่วยจำกัดปริมาณน้ำ ตามแผนการรักษาของ แพทย์	42.5	17.8	23.3	16.4	1.14 (1.15)	11.0	23.3	27.4	34.8	1.93 (1.03)	-4.40**	

**p<.01

ตาราง ก 4 (ต่อ)

กิจกรรมหรือ เหตุการณ์	ตอนที่ 1 การได้รับการช่วยเหลือ ดูแลจากครอบครัวตามการรับรู้ของ ผู้ป่วย (ร้อยละของผู้ป่วย)					ตอนที่ 2 การได้รับการช่วยเหลือ ดูแลจากครอบครัวตามการรับรู้ของ ครอบครัว (ร้อยละของครอบครัว)					Independent t-test
	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	
ด้านทรัพยากร (ต่อ)											
27.การช่วยเหลือใน การทำกิจวัตรประจำวัน ที่บ้านเช่นการเคลื่อน ย้ายลงจากเตียง ลุก จากเก้าอี้หรือการเดิน	83.6	13.7	1.4	1.4	0.21 (0.53)	28.8	21.9	27.4	21.9	1.42 (1.13)	-8.36**
28.การจัดเตรียมอาหาร ที่ชอบรับประทานและ เหมาะสมกับโรค เช่น อาหารรสจืด อาหาร ไขมันต่ำ	8.2	12.3	19.2	60.3	2.32 (0.98)	8.2	13.7	24.7	53.4	2.23 (0.98)	.51 ^{ns}
29.การช่วยเหลือเมื่อ มีอาการผิดปกติเช่น ท้องผูกหรือท้องเสีย	78.1	8.2	4.1	9.6	0.45 (0.96)	21.9	13.7	28.8	35.6	1.78 (1.16)	-7.56**
30.การช่วยกระตุ้นให้ ได้รับอาหารอย่างเพียง พอ แม้จะมีอาการเบื่อ อาหาร	30.1	21.9	19.2	28.8	1.47 (1.20)	4.1	12.3	37.0	46.6	2.26 (0.83)	-4.64**
31.การช่วยเหลือใน การทำงานบ้าน	5.5	15.1	12.3	67.1	2.41 (0.94)	1.4	6.8	32.9	58.9	2.49 (0.69)	-6.00 ^{ns}
32.การจัดหาอุปกรณ์ เครื่องใช้ที่จำเป็นภายในบ้าน	11.0	34.2	32.9	21.9	1.16 (0.95)	5.5	8.2	41.1	45.2	2.26 (0.83)	-4.08**
33.การช่วยเหลือเกี่ยวกับ ค่ารักษาพยาบาล	15.1	17.8	5.5	61.6	2.14 (1.18)	11.0	16.4	15.1	57.5	2.19 (1.08)	-.29 ^{ns}

**p<.01 ns = non significant

ตาราง ก 4 (ต่อ)

กิจกรรมหรือ เหตุการณ์	ตอนที่ 1 การได้รับการช่วยเหลือ ดูแลจากครอบครัวตามการรับรู้ของ ผู้ป่วย (ร้อยละของผู้ป่วย)					ตอนที่ 2 การได้รับการช่วยเหลือ ดูแลจากครอบครัวตามการรับรู้ของ ครอบครัว (ร้อยละของครอบครัว)					Independent t-test
	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	ไม่เลย 0	น้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3	$\bar{x}$ (SD)	
ด้านทรัพยากร (ต่อ)											
34.การช่วยหารายได้ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายใน ครอบครัวให้เพียงพอ	1.4	9.6	15.1	74.0	2.62 (0.72)	4.1	12.3	26.0	57.5	2.37 (0.86)	1.88 ^{ns}
35.การเก็บออม ราย ได้บางส่วนไว้ใช้จ่าย ในยามฉุกเฉิน	4.1	5.5	21.9	68.5	2.55 (0.78)	5.5	9.6	38.4	46.6	2.26 (0.85)	2.13*
36.การช่วยเหลือเมื่อ ป่วยหนักและจัดการ กับภารกิจ	0	0	9.6	90.4	2.90 (0.30)	0	2.7	19.2	78.1	2.75 (0.49)	2.24*
37.การช่วยเหลือด้าน การจัดการกับมรดก หรือหนี้สิน	49.3	12.3	23.3	15.1	1.04 (1.16)	28.8	17.8	27.4	26.0	1.51 (1.17)	-2.42*

*p < .05 ns = non significant

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามชุดที่ 1

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม

ส่วนที่ 2. แบบสอบถามความต้องการและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวของผู้ป่วยที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียมตามการรับรู้ของผู้ป่วย

ส่วนที่ 1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม

คำชี้แจง ขอให้ท่านเติมข้อความลงในช่องว่างและทำเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่เป็นคำตอบในคำถามแต่ละข้อ ตามที่เป็นจริง

1. อายุ.....ปี
2. เพศ
  - (0) ชาย
  - (1) หญิง
3. ศาสนา
  - (1) พุทธ
  - (2) คริสต์
  - (3) อิสลาม
  - (4) อื่นๆโปรดระบุ.....
4. สถานภาพสมรส
  - (1) โสด
  - (2) คู่
  - (3) หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่
5. ระดับการศึกษา
  - (0) ไม่ได้รับการศึกษา
  - (1) ประถมศึกษา
  - (2) มัธยมศึกษา
  - (3) ประกาศนียบัตร/อนุปริญญา

(4) ปริญญาตรี

(5) สูงกว่าปริญญาตรี

6. อาชีพ

อาชีพก่อนเข้ารับการรักษาด้วยเครื่องไตเทียม

(0) ไม่ได้ประกอบอาชีพ

(1) ประกอบอาชีพรับจ้าง

(2) ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

(3) ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

(4) ประกอบอาชีพค้าขาย

(5) ประกอบอาชีพอื่นๆ (ระบุ) .....

อาชีพในปัจจุบัน

(0) ไม่ได้ประกอบอาชีพ

(1) ประกอบอาชีพรับจ้าง

(2) ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

(3) ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

(4) ประกอบอาชีพค้าขาย

(5) ประกอบอาชีพอื่นๆ (ระบุ) .....

7. ค่าใช้จ่ายในการรักษาด้วยเครื่องไตเทียม

(0) เบิกไม่ได้

(1) เบิกได้บางส่วน

(2) เบิกได้ทั้งหมด

ถ้าเบิกได้ใช้สิทธิการเบิกจาก

(1) ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

(2) ประกันสังคม

(3) พระบรมราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระนางเจ้า

(4) อื่นๆ (ระบุ).....

8. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่าพาหนะในการเดินทางมาฟอกเลือด ค่าอาหารในขณะที่มา
รับการฟอกเลือด แหล่งสนับสนุนคือ

(1) คู่สมรส

(2) บุตรสาว / บุตรชาย

- (3) บุตรสะใภ้/บุตรเขย
- (4) บิดา/มารดา
- (5) อื่นๆ ระบุ.....

9. รายได้ปัจจุบันเฉลี่ยต่อเดือน

- (0) ไม่มีรายได้
- (1) มีรายได้.....บาท / เดือน

10. ท่านมีปัญหาด้านเศรษฐกิจมากน้อยเพียงใด

- (0) ไม่มีปัญหา
- (1) มีปัญหาเล็กน้อย
- (3) มีปัญหาปานกลาง
- (4) มีปัญหามาก

11. ระยะทางบ้านถึงหน่วยไตเทียม.....กิโลเมตร

- (1) น้อยกว่า 10 กิโลเมตร
- (2) 10 – 30 กิโลเมตร
- (3) มากกว่า 30 กิโลเมตร

ท่านเดินทางมาด้วย.....

- (1) รถมอเตอร์ไซด์ส่วนตัว
- (2) รถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง
- (3) รถยนต์ส่วนตัว
- (4) รถยนต์รับจ้าง
- (5) อื่นๆ (ระบุ).....

12. การเดินทางมาฟอกเลือด ท่านมีสมาชิกในครอบครัว/ญาติ เดินทางมาเป็นเพื่อนหรือไม่

- (0) ไม่มี
- (1) มี คือ คู่สมรส
- (2) มีคือ บุตรสาว/บุตรชาย
- (3) มีคือ บุตรสะใภ้/บุตรเขย
- (4) มีคือ บิดา/มารดา
- (5) มีบุคคลอื่นๆ (ระบุ).....

13. ขณะที่กำลังฟอกเลือดท่านมีสมาชิกในครอบครัว/ญาติ ช่วยดูแลหรือไม่

- (0) ไม่มี
- (1) มี คือ คู่สมรส
- (2) มีคือ บุตรสาว/บุตรชาย
- (3) มีคือ บุตรสะใภ้/บุตรเขย
- (4) มีคือ บิดา/มารดา
- (5) มีบุคคลอื่นๆ (ระบุ).....

14. บุคคลในครอบครัวที่ให้การดูแลช่วยเหลือมากที่สุดขณะอยู่บ้านคือ....

- (1) คู่สมรส
- (2) บุตรสาว/บุตรชาย
- (3) บุตรสะใภ้/บุตรเขย
- (4) บิดา/มารดา
- (5) อื่นๆ (ระบุ).....

ข้อมูลด้านสุขภาพ

- 15. ระยะเวลาของการเจ็บป่วยด้วยโรคไตวายเรื้อรัง.....ปี
- 16. ระยะเวลาของการรักษาด้วยการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม.....ปี
โดยฟอกสัปดาห์ละ .....ครั้ง
- 17. โรคประจำตัวอื่นๆนอกจากไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย (ถ้าตอบว่ามีให้ตอบได้มากกว่า 1

ข้อ)

- (0) ไม่มี
- (1) มี ได้แก่ เบาหวาน
- (2) มีได้แก่ ความดันโลหิตสูง
- (3) มีโรคอื่นๆ (ระบุ).....

18. ขณะที่ท่านกำลังฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมท่านมีอาการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) ความดันโลหิตต่ำ
- (2) ความดันโลหิตสูง
- (3) ตะคริว
- (4) อื่นๆ (ระบุ).....

19. ใน 1 เดือนที่ผ่านมาขณะอยู่ที่บ้านท่านมีอาการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) อ่อนเพลีย
- (2) ปวดศีรษะ

(3) คั้น

(4) เบื่ออาหาร

(5) อื่นๆ (ระบุ).....

เก็บจากรายงานผู้ป่วย (ผู้วิจัยเป็นผู้บันทึก)

20. ผลการตรวจเลือดครั้งล่าสุด ค่าบียูเอ็นก่อนฟอกเลือด/หลังฟอกเลือดเท่ากับ.....

ค่าฮีมาโตคริตเท่ากับ.....

21. ยาที่รับประทาน.....

**แบบสอบถามความต้องการและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวของผู้ป่วยที่รักษา
ด้วยเครื่องไตเทียมตามการรับรู้ของผู้ป่วย**

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้จะเกี่ยวข้องกับความต้องการ การช่วยเหลือ การดูแล จากครอบครัวที่ท่านต้องการ และการได้รับการช่วยเหลือ การดูแลจากครอบครัวในระหว่างที่ป่วยเป็นโรคไตวายเรื้อรังและรักษาด้วยเครื่องไตเทียม ให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่เห็นว่าตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ในการเลือกตอบดังนี้

ตอนที่ 1 ความต้องการการช่วยเหลือ การดูแลจากครอบครัว

ไม่เลย หมายถึง ผู้ป่วยไม่มีความต้องการการช่วยเหลือการดูแลในข้อดังกล่าว ใ ให้คะแนนเท่ากับ 0

น้อย หมายถึง ผู้ป่วยมีความต้องการการช่วยเหลือการดูแลในข้อดังกล่าว นานๆครั้งให้คะแนนเท่ากับ 1

ปานกลาง หมายถึง ผู้ป่วยมีความต้องการการช่วยเหลือการดูแลในข้อดังกล่าว เป็นครั้งคราวให้คะแนนเท่ากับ 2

มาก หมายถึง ผู้ป่วยมีความต้องการการช่วยเหลือการดูแลในข้อดังกล่าว บ่อยครั้ง หรือเป็นประจำให้คะแนนเท่ากับ 3

ตอนที่ 2 การได้รับการช่วยเหลือ การดูแลจากครอบครัว

ไม่เลย หมายถึง ผู้ป่วยไม่ได้รับการช่วยเหลือการดูแลในข้อดังกล่าวเลยให้คะแนนเท่ากับ 0

น้อย หมายถึง ผู้ป่วยได้รับการช่วยเหลือการดูแลในข้อดังกล่าว นานๆครั้งให้คะแนนเท่ากับ 1

ปานกลาง หมายถึง ผู้ป่วยได้รับการช่วยเหลือการดูแลในข้อดังกล่าว เป็นครั้งคราว ให้คะแนนเท่ากับ 2

มาก หมายถึง ผู้ป่วยได้รับการช่วยเหลือการดูแลในข้อดังกล่าว บ่อยครั้งหรือเป็นประจำให้คะแนนเท่ากับ 3

แบบสอบถามชุดที่ 2

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1. ข้อมูลส่วนบุคคลของตัวแทนครอบครัวผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม

ส่วนที่ 2. แบบสอบถามความต้องการและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียมตามการรับรู้ของครอบครัว

ส่วนที่ 1.แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของตัวแทนครอบครัวผู้ป่วยที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม

คำชี้แจง ขอให้ท่านเติมข้อความลงในช่องว่าง และทำเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่เป็นคำตอบในคำถามแต่ละข้อ ตามที่เป็นจริง

1. อายุ.....ปี
2. เพศ
  - (0) ชาย
  - (1) หญิง
3. ศาสนา
  - (1) พุทธ
  - (2) คริสต์
  - (3) อิสลาม
  - (4) อื่นๆโปรดระบุ.....
4. สถานภาพสมรส
  - (1) โสด
  - (2) คู่
  - (3) หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่
5. ระดับการศึกษา
  - (0) ไม่ได้รับการศึกษา
  - (1) ประถมศึกษา
  - (2) มัธยมศึกษา
  - (3) ประกาศนียบัตร/อนุปริญญา
  - (4) ปริญญาตรี
  - (5) สูงกว่าปริญญาตรี
6. อาชีพ

อาชีพก่อนให้การช่วยเหลือดูแลผู้ป่วย

- (0) ไม่ได้ประกอบอาชีพ
- (1) ประกอบอาชีพ รับจ้าง
- (2) ประกอบอาชีพ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
- (3) ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม
- (4) ประกอบอาชีพ ค้าขาย
- (5) ประกอบอาชีพ อื่นๆ (ระบุ) .....
- อาชีพในปัจจุบัน
- (0) ไม่ได้ประกอบอาชีพ
- (1) ประกอบอาชีพ รับจ้าง
- (2) ประกอบอาชีพ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
- (3) ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม
- (4) ประกอบอาชีพ ค้าขาย
- (5) ประกอบอาชีพ อื่นๆ (ระบุ) .....
7. รายได้ปัจจุบันเฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว
- (0) ไม่มีรายได้
- (1) มีรายได้.....บาท / เดือน
8. ครอบครัวมีปัญหาด้านเศรษฐกิจมากน้อยเพียงใด
- (0) ไม่มีปัญหา
- (1) มีปัญหาเล็กน้อย
- (2) มีปัญหปานกลาง
- (3) มีปัญหามาก
9. ท่านมีโรคประจำตัว (ถ้าตอบว่ามีตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- (0) ไม่มี
- (1) มี ได้แก่ เบาหวาน
- (2) มี ได้แก่ ความดันโลหิตสูง
- (3) มี ได้แก่ โรคอื่นๆ (ระบุ).....
10. สุขภาพของท่านเป็นอย่างไร
- (0) ไม่แข็งแรงเลย
- (1) ไม่ค่อยแข็งแรง
- (2) แข็งแรงพอสมควร

(3) แข็งแรงดี

(4) แข็งแรงดีมาก

11. ระยะเวลาที่ให้การช่วยเหลือดูแลผู้ป่วย.....ปี

12. ความสัมพันธ์กับผู้ป่วย คือ.....

(1) คู่สมรส

(2) บุตรสาว/บุตรชาย

(3) บุตรสะใภ้/บุตรเขย

(4) บิดา/มารดา

(5) อื่นๆ (ระบุ).....

**แบบสอบถามความต้องการและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวของผู้ป่วยไตวาย
เรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียมตามการรับรู้ของครอบครัว**

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้เป็นข้อความที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยที่ท่านดูแลอยู่ดิฉันขอทราบความคิดเห็นของท่านว่าผู้ป่วยที่ท่านดูแลอยู่มีความต้องการการช่วยเหลือดูแลในหัวข้อข้างล่างนี้มากน้อยเพียงใด และได้รับการตอบสนองต่อความต้องการดังกล่าวมากน้อยเพียงใด ให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ในการเลือกตอบดังนี้

ตอนที่ 1 ความต้องการของผู้ป่วยที่ท่านดูแลอยู่ ที่ต้องการ การช่วยเหลือ การดูแลจากครอบครัวตามความคิดเห็นของท่าน

ไม่เลย หมายถึง ผู้ป่วยที่ท่านดูแลอยู่ไม่มีความต้องการการช่วยเหลือการดูแล ในข้อดังกล่าวให้คะแนนเท่ากับ 0

น้อย หมายถึง ผู้ป่วยที่ท่านดูแลอยู่มีความต้องการการช่วยเหลือการดูแลใน ข้อดังกล่าวบางครั้งให้คะแนนเท่ากับ 1

ปานกลาง หมายถึง ผู้ป่วยที่ท่านดูแลอยู่มีความต้องการการช่วยเหลือการ ดูแลในข้อดังกล่าวเป็นครั้งคราวให้คะแนนเท่ากับ 2

มาก หมายถึง ผู้ป่วยที่ท่านดูแลอยู่มีความต้องการการช่วยเหลือการดูแลใน ข้อดังกล่าวบ่อยครั้งหรือเป็นประจำให้คะแนนเท่ากับ 3

ตอนที่ 2 การได้รับการช่วยเหลือ การดูแลของผู้ป่วยที่ท่านดูแลอยู่จากครอบครัวตามความคิดเห็นของท่าน

ไม่เลย หมายถึง ผู้ป่วยที่ท่านดูแลอยู่ ไม่ได้รับการช่วยเหลือการดูแลในข้อดังกล่าวเลยให้คะแนนเท่ากับ 0

น้อย หมายถึง ผู้ป่วยที่ท่านดูแลอยู่ ได้รับการช่วยเหลือการดูแลในข้อดังกล่าว นานๆครั้งให้คะแนนเท่ากับ 1

ปานกลาง หมายถึง ผู้ป่วยที่ท่านดูแลอยู่ ได้รับการช่วยเหลือการดูแลในข้อดังกล่าวเป็นครั้งคราวให้คะแนนเท่ากับ 2

มาก หมายถึง ผู้ป่วยที่ท่านดูแลอยู่ ได้รับการช่วยเหลือการดูแลในข้อดังกล่าว บ่อยครั้งหรือเป็นประจำให้คะแนนเท่ากับ 3

ภาคผนวก ก

การพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมวิจัย

แบบพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม

สวัสดิ์ค๊ะ ดิฉันนางสุภาพ ปิ่นทอง นักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ขณะนี้กำลังทำวิจัยเรื่อง การสนับสนุนทางสังคม ความต้องการและการได้รับของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียมตามการรับรู้ของผู้ป่วย และของครอบครัว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความต้องการการช่วยเหลือจากครอบครัวของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียมว่าผู้ป่วยมีความต้องการการช่วยเหลือในเรื่องอะไรบ้าง และครอบครัวรับรู้ตรงกับความต้องการของผู้ป่วยหรือไม่ โดยข้อมูลที่ได้จากท่านจะเป็นประโยชน์เพื่อนำไปเป็นแนวทาง ในการให้การช่วยเหลือและตอบสนอง ความต้องการของผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม ตรงกับความต้องการของผู้ป่วย ได้อย่างแท้จริง หากท่านยินดีเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้จะให้ท่านตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล และแบบสอบถามความต้องการและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวโดยใช้เวลาประมาณ 20 – 30 นาที การเข้าร่วมการวิจัยจะเป็นไปตามความสมัครใจของท่าน ไม่ว่าจะท่านจะเข้าร่วมการวิจัยหรือไม่ก็ตามก็จะไม่มีผลใดๆต่อท่านหรือต่อการรักษาพยาบาลที่ท่านได้รับอยู่ หากท่านยินดีเข้าร่วมในการวิจัยและตอบแบบสอบถาม ชื่อและข้อมูลของท่านจะเป็นความลับ ดิฉันเพียงจะนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลของผู้ป่วยรายอื่นๆ และจะนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น ในระหว่างการตอบแบบสอบถามหากท่านไม่ต้องการตอบแบบสอบถามจนครบก็สามารถออกจากกรวิจัยก่อนที่จะตอบแบบสอบถามสำเร็จ หรือหากท่านตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้แล้ว และเกิดเปลี่ยนใจในภายหลัง ท่านมีสิทธิ์ที่จะยุติการเข้าร่วมการวิจัย และมีสิทธิ์ขอข้อมูลกลับ โดยไม่มีผลต่อท่านหรือการรักษาพยาบาลที่ท่านได้รับอยู่ ในการวิจัยครั้งนี้หากท่านมีข้อสงสัยใดๆ ดิฉันยินดีตอบข้อซักถามได้ตลอดเวลา

ดิฉันขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือค่ะ

ขอแสดงความนับถือ

นางสุภาพ ปิ่นทอง

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

แบบฟอร์มยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

ชื่อโครงการวิจัย การสนับสนุนทางสังคม:ความต้องการและการได้รับของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียมตามการรับรู้ของผู้ป่วยและของครอบครัว

ข้าพเจ้า(นาย/นาง/นางสาว)..... นามสกุล.....

ได้รับการอธิบายถึงรายละเอียดของการวิจัย ในการพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมวิจัยตามคำอธิบายข้างต้นจากนางสุภาพ ปิ่นทอง ซึ่งเป็นผู้วิจัย ถึงวิธีการและผลที่จะได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้แล้ว ข้าพเจ้ามีความยินดีที่จะเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ หากข้าพเจ้าไม่พอใจในการเข้าร่วมโครงการวิจัย ข้าพเจ้ามีสิทธิ์ปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการได้ทันที โดยไม่ต้องให้เหตุผลแม้ว่าข้าพเจ้าได้เซ็นยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยแล้ว โดยที่ข้าพเจ้าจะไม่เสียสิทธิ์ในการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลที่ข้าพเจ้าหรือญาติของข้าพเจ้าได้รับการรักษาอยู่

.....

.....

( )

(ลายเซ็นผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย)

(วัน/เดือน/ปี)

.....

.....

( )

(ลายเซ็นนักวิจัย)

(วัน/เดือน/ปี)

.....

.....

( )

(ลายเซ็นพยาน)

(วัน/เดือน/ปี)

การพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมวิจัย

แบบพิทักษ์สิทธิตัวแทนครอบครัวผู้ป่วยที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม

สวัสดีค่ะ ดิฉันนางสุภาพ ปิ่นทอง นักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ขณะนี้กำลังทำวิจัยเรื่อง การสนับสนุนทางสังคม ความต้องการและการได้รับของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียมตามการรับรู้ของผู้ป่วย และของครอบครัว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความต้องการการช่วยเหลือจากครอบครัวของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียมว่าผู้ป่วยมีความต้องการการช่วยเหลือในเรื่องอะไรบ้าง และครอบครัวรับรู้ตรงกับความต้องการของผู้ป่วยหรือไม่ โดยข้อมูลที่ได้จากท่านจะเป็นประโยชน์เพื่อนำไปเป็นแนวทาง ในการให้การช่วยเหลือและตอบสนอง ความต้องการของผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม ตรงกับความต้องการของผู้ป่วย ได้อย่างแท้จริง หากท่านยินดีเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้จะให้ท่านตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล และแบบสอบถามความต้องการและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวโดยใช้เวลาประมาณ 20 – 30 นาที การเข้าร่วมการวิจัยจะเป็นไปตามความสมัครใจของท่าน ไม่ว่าจะท่านจะเข้าร่วมการวิจัยหรือไม่ก็ตามก็จะมีผลใดๆต่อท่านหรือต่อการรักษาพยาบาลที่ญาติของท่านได้รับอยู่ หากท่านยินดีเข้าร่วมในการวิจัยและตอบแบบสอบถาม ชื่อและข้อมูลของท่านจะเป็นความลับ ดิฉันเพียงจะนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลของครอบครัวผู้ป่วยรายอื่นๆ และจะนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น ในระหว่างการตอบแบบสอบถาม หากท่านไม่ต้องการตอบแบบสอบถามจนครบก็สามารถออกจากกรวิจัยก่อนที่จะตอบแบบสอบถามสำเร็จ หรือหากท่านตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้แล้ว และเกิดเปลี่ยนใจในภายหลังท่านมีสิทธิ์ที่จะยุติการเข้าร่วมการวิจัย และมีสิทธิ์ขอข้อมูลกลับ โดยไม่มีผลต่อท่านหรือการรักษาพยาบาลที่ญาติของท่านได้รับอยู่ ในการวิจัยครั้งนี้หากท่านมีข้อสงสัยใดๆ ดิฉันยินดีตอบข้อซักถามได้ตลอดเวลา

ดิฉันขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือค่ะ

ขอแสดงความนับถือ

นางสุภาพ ปิ่นทอง

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

แบบฟอร์มยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

ชื่อโครงการวิจัย การสนับสนุนทางสังคม:ความต้องการและการได้รับของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียมตามการรับรู้ของผู้ป่วยและของครอบครัว

ข้าพเจ้า(นาย/นาง/นางสาว)..... นามสกุล.....

ได้รับการอธิบายถึงรายละเอียดของการวิจัย ในการพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมวิจัยตามคำอธิบายข้างต้นจากนางสุภาพ ปิ่นทอง ซึ่งเป็นผู้วิจัย ถึงวิธีการและผลที่จะได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้แล้ว ข้าพเจ้ามีความยินดีที่จะเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ หากข้าพเจ้าไม่พอใจในการเข้าร่วมโครงการวิจัย ข้าพเจ้ามีสิทธิ์ปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการได้ทันที โดยไม่ต้องให้เหตุผลแม้ว่าข้าพเจ้าได้เซ็นยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยแล้ว โดยที่ข้าพเจ้าจะไม่เสียสิทธิ์ในการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลที่ข้าพเจ้าหรือญาติของข้าพเจ้าได้รับการรักษาอยู่

.....

.....

( )

(ลายเซ็นผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย)

(วัน/เดือน/ปี)

.....

.....

( )

(ลายเซ็นนักวิจัย)

(วัน/เดือน/ปี)

.....

.....

( )

(ลายเซ็นพยาน)

(วัน/เดือน/ปี)

ภาคผนวก ง

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์พงศ์ศักดิ์ ด้านเดชา
สังกัดหน่วยไตเทียม ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. นายแพทย์ เจริญ เกียรติวรชัย
อายุรแพทย์โรคไตหน่วยไตเทียม โรงพยาบาลหาดใหญ่
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นिया สออารีย์
อาจารย์พยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
4. อาจารย์เอมอร แซ่จิว
อาจารย์พยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
5. นางสุภร บุษปวนิช
พยาบาลผู้เชี่ยวชาญไตเทียมหน่วยไตเทียม โรงพยาบาลสงขลานครินทร์

การสนับสนุนทางสังคม : ความต้องการ และการได้รับการสนองตอบของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่อง
ไตเทียม*

สุภาพ ปิ่นทอง** สุนุตตรา ตะบุญพงศ์*** วิภาวี คงอินทร์****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียมที่โรงพยาบาลของรัฐ ในภาคใต้ จำนวน 73 ราย เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วย แบบสอบถามความต้องการและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านอารมณ์ 2) ด้านข้อมูลข่าวสาร 3) ด้านการประเมินค่า 4) ด้านทรัพยากร วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยายและการทดสอบทีคู่ ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ความต้องการการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวโดยรวม ด้านการประเมินค่า และด้านทรัพยากรอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอารมณ์และด้านข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับน้อย
2. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง
3. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว มากกว่าความต้องการการสนับสนุน ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ($P < .05$) ยกเว้นด้านการประเมินค่าที่ระดับการได้รับและความต้องการการสนับสนุนไม่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาแสดงถึงการที่ผู้ป่วยต้องการการสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมินค่าและด้านทรัพยากรในระดับที่สูงกว่าด้านอารมณ์และด้านข้อมูลข่าวสาร และผู้ป่วยได้รับการสนองตอบต่อความต้องการจากครอบครัวเป็นอย่างดี

คำสำคัญ การสนับสนุนทางสังคม ความต้องการ การได้รับการสนองตอบ ผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายจำเป็นต้องได้รับการรักษาทดแทนไต เช่น การล้างไตทางเยื่อช่องท้อง การผ่าตัดเปลี่ยนไต การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม (อนุตตรา, 2545) สถิติจำนวนผู้ป่วยที่ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่ง

*วิทยาลัยพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

** พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสงขลา

*** รองศาสตราจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**** ผู้ช่วยศาสตราจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ข้อมูลเมื่อเดือนธันวาคม 2547 มีจำนวนผู้ป่วยที่ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม 11,316 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.22 ของผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาทดแทนไต จากจำนวนผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาทดแทนไตทั้งหมด 13,597 ราย (ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม 11,316 ราย ล้างทางหน้าท้อง 739 ราย เปลี่ยนไต 1,542 ราย) (ถนอม, และคณะ, 2548)

ถึงแม้การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมจะช่วยให้ผู้ป่วยมีชีวิตที่ยืนยาวขึ้น แต่มีผลกระทบต่อผู้ป่วยทั้งด้านร่างกาย จิตใจ เศรษฐกิจและสังคม ด้านร่างกาย เช่น ไม่สามารถควบคุมของเสียในกระแสเลือดให้อยู่ในระดับปกติได้อย่างสมบูรณ์ ผู้ป่วยยังคงมีของเสียคั่งในร่างกาย มีอาการเหนื่อยและอ่อนเพลียจากสภาวะของโรค และอาจเกิดภาวะแทรกซ้อนจากการรักษา เช่นภาวะความดันโลหิตต่ำ ภาวะความดันโลหิตสูง ตะคริว ดัดข้อ ผู้ป่วยต้องดูแลตัวเองตลอดชีวิต ด้านจิตใจ เช่น รู้สึกเครียด วิตกกังวลหวาดกลัว เกิดความรู้สึกท้อแท้เบื่อหน่าย มีความรู้สึกไม่แน่นอนในชีวิต และมีอาการซึมเศร้าเป็นครั้งคราวมากขึ้นตามสภาพ (ลีนา, 2546) ด้านสังคมโดยเฉพาะในผู้ป่วยวัยทำงาน ก่อให้เกิดการขาดความมั่นใจในการเข้าสังคม การปฏิบัติงานต่างๆ ไม่สามารถทำงานได้เหมือนเดิม อันเนื่องมาจากอาการอ่อนเพลียทางด้านร่างกาย การปฏิบัติตัวและการดูแลตนเองที่มีข้อจำกัดเรื่องอาหารและน้ำดื่ม ต้องมาเข้าเครื่องไตเทียม วันละ 4-5 ชั่วโมง ที่มีจำนวนการฟอก 2-3 ครั้ง/สัปดาห์ ทำให้เวลาในการทำงานของผู้ป่วยลดลง (เบญจมาภรณ์, 2543) หรือผู้ป่วยบางรายไม่มีงานทำเนื่องจากต้องถูกออกจากงาน (Ferrans & Power, 1985) ในส่วนของครอบครัวและคู่สมรส ผู้ป่วยต้องพึ่งพาการดูแลจากคู่สมรสหรือสมาชิกในครอบครัวเวลาส่วนใหญ่จะหมดไปกับการรักษาและดูแลตนเอง มีเวลาให้ครอบครัวน้อยลง บางรายสัมพันธ์ภาพ และการแสดงบทบาทการเป็นผู้นำในครอบครัวลดลง ขณะเดียวกันต้องพึ่งพาครอบครัวมากขึ้น (Phillips, 1996 อ้างตามเบญจมาภรณ์, 2543) โดยเฉพาะเรื่องค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล หรือในผู้ป่วยสูงอายุ ผู้ป่วยต้องพึ่งพาสมาชิกในครอบครัวในเรื่องการเดินทางมาฟอกเลือดบางครั้งสมาชิกในครอบครัวต้องหยุดงาน ก็จะทำให้ขาดรายได้และขาดงานด้วย ก็จะส่งผลถึงด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเมื่อภาวะไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยเครื่องไตเทียมต้องเสียค่าใช้จ่ายถึงคนละ 254,000 -304,000 บาท ต่อปี (วิโรจน์, ยศ, วิรัช, และ สุวรรณ, 2544) ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายมหาศาล และเป็นค่าใช้จ่ายที่เป็นภาระแก่ผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่สถานภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ยังไม่พร้อมที่จะให้รัฐบาลสนับสนุนการให้บริการรักษาผู้ป่วยเหล่านี้โดยไม่คิดมูลค่า (เกรียง, วสันต์, และ ธนันดา, 2547) จึงเป็นภาระอันหนักหน่วงของครอบครัว ซึ่งมีบุคคลในครอบครัวเป็นโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย

ข้อจำกัดและเงื่อนไขเหล่านี้ ทำให้ผู้ป่วยต้องการการสนับสนุนจากครอบครัวในหลายด้านคือทั้งด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม และเศรษฐกิจ เช่น การสนับสนุนเกี่ยวกับการทำกิจวัตรประจำวัน การเตรียมอาหาร เฉพาะโรคที่ต้องรับประทานในแต่ละวัน ค่าใช้จ่ายต่างๆ และในผู้ป่วยสูงอายุอาจจำเป็นต้องมีผู้เดินทางไปเป็นเพื่อน และช่วยดูแลในขณะที่ฟอกเลือด การช่วยเหลือในเรื่องพาหนะเมื่อต้องเดินทางไปฟอกเลือด การช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน การรับฟังความรู้สึกและระบายความคับข้องใจ การช่วยให้มีส่วนร่วมในการเข้าสังคม เช่น การทำบุญการร่วมงานประเพณีต่างๆ

ผู้วิจัยซึ่งมีส่วนในการให้บริการแก่ผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม จึงมีความสนใจจะศึกษาความต้องการและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวของผู้ป่วย ผลการวิจัยจะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนการพยาบาล เพื่อสนับสนุนการเกื้อหนุนของครอบครัวต่อผู้ป่วย ทำให้การพยาบาลมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะการดูแลผู้ป่วยนอกจากการดูแลขณะที่ผู้ป่วยมาฟอกเลือดต้องอยู่ในความดูแลของเจ้าหน้าที่ทางการพยาบาล แต่ชีวิตของผู้ป่วยส่วนใหญ่ต้องอยู่กับครอบครัว ต้องอาศัยครอบครัวในการให้การดูแล

และให้การสนับสนุนในขณะที่อยู่ที่บ้าน โดยมีเป้าหมายคือช่วยให้ผู้ป่วยดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุขสามารถใช้ชีวิตได้ใกล้เคียงกับบุคคลทั่วไปมีความสุขตามอัธยาศัย ถ้าผู้ป่วยได้รับการตอบสนองทางด้านกายจิตและสังคมตรงตามความต้องการของผู้ป่วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการและการได้รับการสนองตอบการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวของผู้ป่วยที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการ และการได้รับการสนองตอบการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย ประชากรที่ศึกษาเป็นผู้ป่วยไตวายเรื้อรังซึ่งได้รับการรักษาทดแทนไตด้วยการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม สถานที่เก็บข้อมูล คือ หน่วยไตเทียมในโรงพยาบาลของรัฐ 7 แห่งในภาคใต้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูป ของโพลิต, และ เบ็ค (Polit & Beck, 2004) กำหนดอำนาจการทดสอบ (1-β) เท่ากับ 0.80 ความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ 95% และขนาดอิทธิพล (effect size) เท่ากับ 0.50 ได้กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วย 63 ราย (แต่กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 73 ราย) ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด กล่าวคือเป็นผู้ป่วย ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมมาแล้วไม่น้อยกว่า 4 เดือน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม 2) แบบสอบถามความต้องการการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว 3) แบบสอบถามการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว ซึ่งแบบสอบถามในข้อ 2) และข้อ 3) เป็นแบบสอบถามผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดของเฮาส์ (House, 1981) และจากการทบทวนเอกสาร ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 37 ข้อโดยแบ่งเป็น 4 ด้าน คือด้านอารมณ์ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านการประเมินค่า และด้านทรัพยากร แต่ละข้อคำถามมีคำตอบให้เลือก 4 คำตอบ ลักษณะคำตอบมีให้เลือกเป็นแบบลิเคิร์ตสเกล (likert scale) 4 ระดับคือ ไม่เลย น้อย ปานกลาง มาก ให้ค่าคะแนน 0-3 (0= ไม่เลย, 1= น้อย, 2= ปานกลาง, 3 = มาก) แบบสอบถามทั้ง 2 ส่วนผ่านความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ผลการทดสอบความเที่ยงโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามความต้องการการสนับสนุนโดยรวมเท่ากับ .94 ด้านอารมณ์เท่ากับ .82 ด้านข้อมูลข่าวสารเท่ากับ .73 ด้านการประเมินค่าเท่ากับ .82 ด้านทรัพยากรเท่ากับ .93 และแบบสอบถามการได้รับการสนับสนุน โดยรวมเท่ากับ .91 ด้านอารมณ์เท่ากับ .84 ด้านข้อมูลข่าวสารเท่ากับ .70 ด้านการประเมินค่าเท่ากับ .73 ด้านทรัพยากรเท่ากับ .91 การแปลผลคะแนน โดยใช้ ค่า mean ของ mean score ดังนี้ ช่วงคะแนน 0-1 อยู่ในระดับน้อย ช่วงคะแนน >1-2 อยู่ในระดับปานกลาง และช่วงคะแนน > 2-3 อยู่ในระดับมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้าหน่วยไตเทียมของโรงพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์รวมทั้งรายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการเป็นสื่อกลางประสานกับ

ผู้ป่วย และคัดเลือกผู้ป่วยตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ จากนั้นผู้วิจัยเข้าพบผู้ป่วย แนะนำตัว อธิบายให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งแจ้งสิทธิในการปฏิเสธการให้ข้อมูล เมื่อได้รับความยินยอมจากผู้ป่วยแล้ว ผู้วิจัยขอให้ผู้ป่วยตอบแบบสอบถามระหว่างรอรับการฟอกเลือดหรือขณะฟอกเลือด ในกรณีที่ผู้ป่วยอ่านหนังสือไม่ได้ ผู้วิจัยจะใช้วิธีอ่านและอธิบายข้อคำถามให้กลุ่มผู้ป่วยฟัง และกลุ่มผู้ป่วยระบุคำตอบผู้วิจัยจะเป็นผู้บันทึกข้อมูลคำตอบเอง ภายหลังจากกลุ่มผู้ป่วยตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยทำการตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติบรรยายและสถิติที่คู่

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 73 ราย มีอายุระหว่าง 20-83 ปี อายุมากกว่า 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.5 ค่าเฉลี่ยอายุเท่ากับ 58.37 ปี เพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 53.4 และ 46.6 ตามลำดับ ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ สถานภาพสมรส ปัจจุบันร้อยละ 46.6 ไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 89 เบิกค่าใช้จ่ายในการรักษาด้วยเครื่องไตเทียมได้แหล่งสนับสนุนการเงินคือบุตรคิดเป็นร้อยละ 42.5 ไม่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจคิดเป็นร้อยละ 46.6 ระยะทางจากบ้านถึงหน่วยไตเทียม ส่วนใหญ่มากกว่า 30 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 53.4 การเดินทางมาฟอกเลือดใช้รถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 45.2 และส่วนใหญ่จะมีผู้ดูแลในขณะที่เดินทางคิดเป็นร้อยละ 69.9 และขณะฟอกเลือดก็จะมีผู้ดูแลเป็นส่วนใหญ่ด้วยเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 64.4 ผู้ดูแลคือคู่สมรส คิดเป็นร้อยละ 30.1

ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ระยะเวลาที่เจ็บป่วยด้วยโรคไตวายเรื้อรังอยู่ระหว่าง 7 เดือนถึง 20 ปี อยู่ในช่วง 1-5 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63 ระยะเวลาของการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม อยู่ระหว่าง 4 เดือนถึง 10 ปี อยู่ในช่วง 1-5 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74 จำนวนครั้งของการฟอกเลือดส่วนใหญ่ฟอกสัปดาห์ละ 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 84.9 อาการขณะที่กำลังฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมส่วนใหญ่จะมีอาการเป็นตะคริวคิดเป็นร้อยละ 65.8 อาการขณะอยู่ที่บ้านในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา ส่วนใหญ่จะมีอาการอ่อนเพลีย คิดเป็นร้อยละ 91.8 และร้อยละ 87.7 กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วย มีโรคประจำตัว โรคประจำตัวส่วนใหญ่ที่พบคือ ความดันโลหิตสูง คิดเป็นร้อยละ 63

ความต้องการการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว

ตารางที่ 3 แสดงการกระจายของค่าเฉลี่ยคะแนนความต้องการการสนับสนุนทางสังคม พบว่า ผู้ป่วยมีความต้องการการสนับสนุนทางสังคมโดยรวม ด้านการประเมินค่าและด้านทรัพยากรอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านข้อมูลข่าวสารและด้านอารมณ์อยู่ในระดับน้อย สำหรับความต้องการรายข้อ (ตารางที่ 4) พบว่าความต้องการการสนับสนุนข้อที่ผู้ป่วยมากกว่าร้อยละ 50 ต้องการในระดับมาก ในด้านอารมณ์และด้านข้อมูลข่าวสารไม่มี แต่มีในด้านการประเมินค่า 2 ข้อ และด้านทรัพยากร 6 ข้อ

การได้รับการสนองตอบความต้องการการสนับสนุนทางสังคม

ตารางที่ 5 แสดงการกระจายของค่าเฉลี่ยคะแนนการได้รับการสนองตอบความต้องการการสนับสนุนทางสังคม พบว่า ผู้ป่วยได้รับการสนองตอบการสนับสนุนโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งระดับ

การได้รับการสนองตอบการสนับสนุนทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง การได้รับการสนองตอบรายข้อ (ตารางที่ 6) ที่ผู้ป่วยร้อยละ 50 ระบุว่าได้รับการสนองตอบความต้องการในระดับมากอยู่ในด้านการประเมินค่า 2 ข้อ ด้านทรัพยากร 8 ข้อ โดยข้อเหล่านี้สอดคล้องกับความต้องการการสนับสนุนทางสังคมของผู้ป่วย

เปรียบเทียบความต้องการการสนับสนุนทางสังคมและการได้รับการสนองตอบ

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบความต้องการการสนับสนุนทางสังคมและการได้รับการสนองตอบการสนับสนุนทางสังคม พบว่าระดับการได้รับการสนองตอบสูงกว่าความต้องการทั้งการสนองตอบการสนับสนุนโดยรวมด้านอารมณ์ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านทรัพยากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) สำหรับด้านการประเมินค่าไม่มีความแตกต่างระหว่างการได้รับการสนองตอบการสนับสนุนและความต้องการการสนับสนุน

การอภิปรายผล

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียมที่ศึกษาในครั้งนี้ เพศหญิงมากกว่าเพศชายซึ่งไม่สนับสนุนข้อมูลของ ซิลบิเกอร์ และนูการ์เทิน (Silbiger & Neugarten, 1995) ที่พบว่าเพศมีบทบาทต่อการเชื่อมของไต เพศชายมีการเชื่อมของไตเร็วกว่าเพศหญิง ทำให้อัตราส่วนของผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายมีสัดส่วนระหว่างเพศชายต่อเพศหญิงประมาณ 1.4 - 1.6 ต่อ 1 ซึ่งสนับสนุนข้อมูลที่ได้จากการลงทะเบียนข้อมูลผู้ป่วยรับการรักษาทดแทนไตในประเทศไทยปลายปี 2543 ที่พบว่าอัตราส่วนของผู้ที่ได้รับการบำบัดทดแทนไตในประเทศไทยจะพบเพศชายมากกว่าเพศหญิง ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลของการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม การล้างไตทางช่องท้อง หรือการเปลี่ยนไต (อนุตร, 2545) แต่ในการศึกษาครั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อาจอธิบายได้ว่าในลักษณะของการเลือกกลุ่มตัวอย่างจะใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด โดยไม่คำนึงถึงว่าจะเป็นเพศหญิงหรือชาย จึงอาจมีผลต่ออัตราส่วนของกลุ่มตัวอย่าง ในส่วนอาชีพของกลุ่มตัวอย่างหลังจากฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมแล้ว กลุ่มตัวอย่างบางส่วนไม่ได้ประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ฟेरร์รันส์ และ เพาเวอร์ (Ferrans & Power, 1985 :273-277) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างบางส่วนไม่มีงานทำเนื่องจากต้องถูกออกจากงาน ค่าใช้จ่ายในการฟอกเลือดกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเบิกได้ สอดคล้องกับการศึกษาของเบญจมาภรณ์ (2543) ที่ศึกษาในกลุ่มผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเบิกได้เช่นกัน ส่วนค่าจ่ายอื่นๆของกลุ่มตัวอย่างจะได้รับการสนับสนุนจากบุตร สอดคล้องกับลักษณะสังคมไทยเมื่อบิดามารดาเกิดการเจ็บป่วยเป็นหน้าที่ของบุตรที่ต้องให้การดูแลซึ่งเป็นการตอบแทนบุญคุณ (จินตนา, 2540) ร้อยละ 53.4 ของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วย มีระยะทางจากโรงพยาบาลถึงหน่วยไตเทียมมากกว่า 30 กิโลเมตร อาจเป็นเพราะไม่มีหน่วยไตเทียมใกล้บ้านหรือมีแต่จำนวนเครื่องไม่เพียงพอ การเดินทางมาฟอกเลือดส่วนมากมาโดยรถยนต์ส่วนตัว อาจจะเป็นเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างบางส่วนเป็นผู้สูงอายุ การเดินทางโดยรถรับจ้างจะไม่สะดวก จึงต้องมีครอบครัวดูแลในขณะที่เดินทางมาฟอกเลือด และในขณะที่ฟอกเลือดก็จะมีครอบครัวมาดูแลเป็นส่วนใหญ่ด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของบุญมี (2545) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีผู้มาดูแลขณะมารับการฟอกเลือด ในการศึกษาครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของนันทนา (2543) ที่พบว่าส่วนใหญ่ไม่มีบุคคลในครอบครัวช่วยเหลือดูแลในขณะที่ฟอกเลือด ผลการศึกษาที่แตกต่างกัน

อาจเนื่องจากว่า ความแตกต่างของลักษณะกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา บุคคลในครอบครัวที่มาดูแลส่วนใหญ่เป็นคู่สมรส รองลงมาคือบุตรสาวและบุตรชาย สอดคล้องกับการศึกษาของอัมภวรรณ (2543)

2. ความต้องการการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว ของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม ตามการรับรู้ของผู้ป่วย ผู้ป่วยมีความต้องการการสนับสนุนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้ มีอายุเฉลี่ย 58.37 ปี ซึ่งอยู่ในวัยกลางคน แข็งแรง ไม่ต้องพึ่งพาด้านกิจวัตรประจำวัน และเมื่อได้รับการฟอกเลือดทำให้กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยมีสุขภาพดีขึ้นกว่าก่อนฟอกเลือดจึงทำให้มีความต้องการพึ่งพาผู้อื่นน้อยลง รวมทั้งระยะเวลาที่ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมของกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 ปี อาจทำให้ผู้ป่วยสะสมประสบการณ์และพัฒนาความสามารถในการดูแลตนเอง สามารถพึ่งพาตนเองได้ระดับหนึ่ง ทำให้ความต้องการการสนับสนุนไม่สูง สนับสนุนผลการศึกษานัยนา (2535) ที่พบว่า ผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง ที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม ส่วนใหญ่ ผู้ป่วยมีความสามารถในการดูแลตนเองอยู่ในระดับดี

ผู้ป่วยมีความต้องการด้านอารมณ์ และด้านข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับน้อย อาจอธิบายได้ว่าเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังในระยะเวลาช่วงหนึ่ง จึงทำให้สามารถปรับสภาพอารมณ์ได้มากขึ้น ช่วยเหลือตัวเองในการระบายความเครียดจากการเจ็บป่วยได้ดีขึ้น จึงมีความต้องการการสนับสนุนด้านอารมณ์อยู่ในระดับน้อย ส่วนความต้องการด้านข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับน้อย อาจเป็นเพราะผู้ป่วยได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องจากบุคลากรที่หน่วยไตเทียม หรือเพราะการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ทำให้ผู้ป่วยมีโอกาสมาพบแพทย์พบพยาบาลเป็นประจำอยู่เสมอ และได้รับฟังสาระต่างๆที่เกี่ยวกับโรคที่เป็นอยู่จากแพทย์ จากพยาบาล หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในทีมสุขภาพ จึงทำให้มีความต้องการการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวอยู่ในระดับน้อย ด้านการประเมินค่ามีความต้องการสนับสนุนอยู่ในระดับปานกลางอาจอธิบายได้ว่าสภาพของร่างกายที่เปลี่ยนแปลง ข้อจำกัดในเรื่องเวลาที่ต้องมาฟอกเลือด ผู้ป่วยบางส่วนจึงไม่ได้ทำงานหรือทำงานแต่ประสิทธิผลของงานลดลงหลังจากที่ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมอาจทำให้รู้สึกว่าคุณค่าของตนเองลดลงด้วย จึงมีความต้องการการสนับสนุนในส่วนนี้แต่มีความต้องการในระดับปานกลาง อาจเนื่องจากว่าผู้ป่วยอาจรู้สึกเกรงใจครอบครัวที่จะแสดงออกถึงความต้องการของตนเองมากเกินไปเนื่องจากครอบครัวก็มีภาระด้านอื่นๆมากอยู่แล้วจึงมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในด้านทรัพยากรอาจอธิบายได้ว่า ในเรื่องเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาล หรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ บางส่วน (ร้อยละ 37) หรือเกี่ยวกับในการทำกิจวัตรประจำวันผู้ป่วยก็สามารถที่จะช่วยเหลือตนเองได้จึงทำให้รับรู้ความต้องการการสนับสนุนจากครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนรายชื่อเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ชื่อที่กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 ขึ้นไป ต้องการในระดับมากมีเฉพาะในด้านการประเมินค่าและด้านทรัพยากร ไม่มีในด้านอารมณ์และด้านข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายด้าน การที่ผู้ป่วยต้องการการสนับสนุนด้านการประเมินค่าในชื่อ ครอบครัวเข้าใจ และยอมรับการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย และการรักษาที่กำลังได้รับอยู่ และขอการได้รับความเห็นอกเห็นใจยอมรับในการทำงานจากบุคคลในครอบครัว เพราะเมื่อป่วยเป็นโรคไตวายเรื้อรังและต้องฟอกเลือดสภาพของร่างกายย่อมมีการเปลี่ยนแปลง เช่น ผิวคล้ำลง มีภาวะซีด ร่างกายชubbพอม บางคนผมร่วง คือสภาพร่างกายไม่เหมือนเดิม ส่วนประสิทธิภาพในการทำงานของผู้ป่วยก็ลดลง บางรายต้องออกจากงาน ส่งผลให้รายได้ลดลงด้วย อาจทำให้ผู้ป่วยรู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า ผู้ป่วยมากกว่าร้อยละ 50 จึงต้องการการสนับสนุนตรงส่วนนี้ในระดับมาก และการที่ผู้ป่วย ต้องการการสนับสนุนด้านทรัพยากร ในข้อการช่วยเหลือเมื่อป่วยหนัก การดูแลช่วยเหลือทางด้านการเงิน

การจัดการเกี่ยวกับการเดินทาง ความต้องการเหล่านี้สะท้อนสภาพปัญหาและความเป็นจริงของผู้ป่วยที่ร่างกายอ่อนเพลียไม่เหมือนบุคคลทั่วไป ผู้ป่วยมากกว่าครึ่งไม่สามารถทำงานได้จึงต้องการผู้ดูแลเกี่ยวกับสุขภาพร่างกายและผู้สนับสนุนทางการเงิน ซึ่งสนับสนุนการศึกษาของเบญจมาภรณ์ (2543) ที่พบว่าปัญหาค่าใช้จ่าย เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเครียดในระดับรุนแรงที่สุด จึงต้องการการสนับสนุนตรงส่วนนี้อยู่ในระดับมากด้วย หรือในเรื่องเกี่ยวกับภาวะสุขภาพทางกาย หลังฟอกเลือดเสร็จผู้ป่วยมักจะมีอาการอ่อนเพลีย ซึ่งสนับสนุนการศึกษาของ เบญจมาภรณ์ (2543) ที่พบว่าหลังฟอกเลือดเสร็จผู้ป่วยจะมีอาการอ่อนเพลียมาก บางรายต้องนอนพัก 1-2 ชั่วโมง จึงกลับบ้านได้ ทำให้ผู้ป่วยมากกว่าร้อยละ 50 มีความต้องการการดูแลในเรื่องการเดินทางและการดูแลในขณะที่ฟอกเลือดอยู่ในระดับมาก

3. การได้รับการสนองตอบการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงว่าผู้ป่วยได้รับการสนองตอบการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวในด้านต่างๆเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ สุนันทา (2540) ที่ศึกษาในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ยังไม่ได้รับการรักษาด้วยเครื่องไตเทียม พบว่า การได้รับความช่วยเหลือจากผู้ดูแลตามการรับรู้ของผู้ป่วยอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

เมื่อพิจารณาข้อ (ตารางที่ 6) พบว่าการได้รับการสนองตอบการสนับสนุนทางสังคมข้อที่ผู้ป่วยมากกว่าร้อยละ 50 ได้รับในระดับมากอยู่ในด้านการประเมินค่าและด้านทรัพยากรซึ่งสอดคล้องกับข้อที่เป็นความต้องการ แสดงถึงความเข้าใจของครอบครัวว่าผู้ป่วยมีความต้องการอะไรและการตอบสนองเหล่านี้ไม่เห็นอวิสัยของครอบครัวที่จะให้การดูแลโดยเฉพาะสมาชิกที่อยู่ในครัวเรือนเดียวกันและมีความผูกพันกันทางสายโลหิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุตรกับบิดามารดาซึ่งโดยวัฒนธรรมประเพณีไทยที่บุตรต้องดูแลบิดามารดา (จุจา, 2541) เมื่อบิดามารดาเกิดการเจ็บป่วยจึงเป็นหน้าที่ของบุตรที่ต้องให้การดูแล ซึ่งเป็นการตอบแทนบุญคุณ (จินตนา , 2540) ผู้ป่วยมากกว่าร้อยละ 50 จึงรับรู้ว่าการได้รับการสนับสนุนอยู่ในระดับมาก

4. คะแนนการได้รับการสนับสนุนมากกว่าคะแนนความต้องการการสนับสนุนทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านยกเว้นด้านการประเมินค่าที่ไม่มีความแตกต่างแสดงว่าในภาพรวมผู้ป่วยได้รับการสนับสนุนมากกว่าความต้องการ โดยเฉพาะด้านอารมณ์ ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านทรัพยากร สำหรับด้านการประเมินค่าไม่มีความแตกต่างแสดงว่าผู้ป่วยได้รับการสนับสนุนตามความต้องการ การที่ผู้ป่วยได้รับมากกว่าต้องการ อาจเป็นเพราะผู้ป่วยมีครอบครัวที่ดี มีเศรษฐกิจที่ดีพอสมควร และกลุ่มตัวอย่างของครอบครัวที่ศึกษาครั้งนี้ มีปัญหาเศรษฐกิจในระดับเล็กน้อย 28 ราย (ร้อยละ 38.4) รองลงมาคือจะไม่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ 20 ราย (ร้อยละ 27.4) และรายได้ของครอบครัว (ผู้ดูแล) ร้อยละ 31.1 จะมากกว่า 20,000 บาท/เดือน ครอบครัวจึงสามารถสนับสนุนผู้ป่วยได้ตามที่ต้องการ นอกจากนั้นผู้ป่วยสามารถดูแลตนเองได้ระดับหนึ่งซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากการได้รับการฟอกเลือด ที่ทำให้มิของเสียคั่งน้อยลงมีความสมดุลของน้ำและเกลือแร่ทำให้คุณภาพชีวิตโดยรวมดีขึ้น ขณะที่การศึกษาของสุนันทา (2540) ที่ศึกษาความต้องการการดูแล และการได้รับความช่วยเหลือที่บ้าน ตามการรับรู้ของผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง ที่ได้รับการรักษาแบบประคับประคองและผู้ให้การดูแล พบว่าตามการรับรู้ของผู้ป่วยโดยรวม ไม่มีความแตกต่างแสดงว่าผู้ป่วยได้รับการตอบสนองตามที่ผู้ป่วยต้องการ และไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ กุลกิส และมินกิ (Gurklis & Menke, 1995) พบว่าความต้องการการสนับสนุนมีมากกว่าการได้รับการสนับสนุนในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

ให้ข้อมูลกับครอบครัวถึงความต้องการการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวของผู้ป่วย เพื่อให้ความต้องการของผู้ป่วยได้รับการตอบสนองได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการประเมินค่าและด้านทรัพยากร

2. ด้านการวิจัย

2.1 ศึกษาซ้ำ และมีกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายมากขึ้นเพื่อให้สามารถนำไปใช้อ้างอิงประชากรในกลุ่มนี้ได้มากกว่านี้

2.2 ศึกษาในเรื่องภาระของครอบครัว และความต้องการการสนับสนุนทางสังคมของครอบครัวผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม

2.3 ศึกษาด้วยวิธี วิจัยเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับประสบการณ์ของครอบครัว ที่ให้การสนับสนุนทางสังคมแก่ผู้ป่วยที่ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม

บรรณานุกรม

- เกรียง ตั้งสง่า, วสันต์ สุเมธกุล, และ ธนันดา ตระการวณิช. (2547). *การค้นหาแนวทางในการปฏิบัติตัวและการรักษาโรคไตเรื้อรัง*. กรุงเทพมหานคร: Medinfo G.D., Ltd บริษัท โรชไทยแลนด์ จำกัด.
- จินตนา สมนึก. (2540). *ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวันของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองกับภาวะในการดูแล และความต้องการการสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลที่บ้าน*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- ถนอม สุภาพร, อำนาจ ชัยประเสริฐ, เกื้อเกียรติ ประดิษฐ์พรศิลป์, พรชัย กิ่งวัฒนกุล, สุชาดา บุญแก้ว, สุขฤทัย เลขยานนท์, และคณะ. (2548). *TRT Registry Annual Report 2005*. เอกสารประชุม วิชาการประจำปี 2548 ของสมาคมโรคไตแห่งประเทศไทย วันที่ 4-5 สิงหาคม 2548. ห้องสยาม มกุฎราชกุมาร อาคารเฉลิมพระบารมี 50 ปีกรุงเทพฯ.
- นันทนา ยิ่งปราชญ์. (2543). *ความต้องการการพยาบาลของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม*. สารนิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- นัยนา พิพัฒน์วิชชา. (2535). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความสามารถในการดูแลตนเองและคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาโดยการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- บุญมี แพร้งสกุล. (2545). *ความเหน็ดเหนื่อยในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- เบญจมาภรณ์ วงศ์ประเสริฐ. (2543). *สิ่งที่ก่อให้เกิดความเครียดและวิธีการเผชิญปัญหาในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- รุจา ภูไพบูลย์. (2541). *การพยาบาลครอบครัว:แนวคิดทฤษฎีและการนำไปใช้* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วีเจพรีนติ้ง. โครงการตำราภาควิชาพยาบาลศาสตร์คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ลีนา อองอายุทธ. (2546). *Dialysis education*. ใน กำธร ลีลามะลิ, อุปถัมภ์ ศุภสินธุ์, สุขฤทัย เลขยานนท์, ลีนา อองอายุทธ, นันทกา จันทวานิช, และ สุพัฒน์ วาณิชยการ (บรรณาธิการ), *ประชุมวิชาการ 25 ปี มูลนิธิโรคไตแห่งประเทศไทย 11-12 ธันวาคม 2546 update in clinical practice of hemodialysis and kidney transplantation*. (หน้า 233-236). กรุงเทพมหานคร: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร, ยศ ตีระวัฒนานนท์, วิชัช เกษมทรัพย์, และ สุวรรณ มูเก็ม. (2544). *การวิเคราะห์เชิงนโยบายของการรักษาทดแทนไตในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายกรณีการสร้างหลักประกันสุขภาพแก่ประชาชนถ้วนหน้า*. *แพทยศาสตร์*, 30(2), 216-225.

- สุนันทา ทองพัฒน์. (2540). ความต้องการการดูแลและการได้รับความช่วยเหลือที่บ้านตามการรับรู้ของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาแบบประคับประคองและผู้ให้การดูแลวิทย์ยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์,สงขลา.
- อนุตตร จิตตินันท์. (2545). การลงทะเบียนทดแทนไตในประเทศไทย (Thailand renal replacement therapy registry, TRT Registry) : รายงานปี พ.ศ. 2540-2543. ใน สมชาย เอี่ยมอ่อง, เกียรติ ตั้งสง่า, และ เกื้อเกียรติ ประดิษฐ์พรศิลป์ (บรรณาธิการ), *Practical dialysis* (หน้า 14-22). กรุงเทพมหานคร: Text and Journal Publication Co., Ltd.
- อัมภวรรณ ใจเปี้ย. (2543). การดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย. วิทย์ยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- Ferrans, C., & Power, M. (1985). The employment potential of hemodialysis patients. *Nursing Research*, 34(5), 273-277.
- Gurklis, J.A., & Memke, E.M. (1995). Chronic hemodialysis patients perceptions of stress, coping, and social support. *American Nephrology Nurses's Association Journal*, 4(22), 381-387.
- House, J.S. (1981). *Work stress and social support*. California: Addison - Wesley Publishing Company.
- Polit, D.F., & Beck, C.T. (2004). *Nursing research:Principles and methods* (7 th ed.). Philadelphia: Lippincott.
- Silbiger, S.R., & Neugarten, J. (1995). The impact of gender on the progression of chronic renal disease. *American Journal of Kidney Disease*, 25(4), 515-533.

ตารางที่ 1

ความถี่และร้อยละของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล (N=73)

ข้อมูลส่วนบุคคล	ความถี่	ร้อยละ
อายุ ($\bar{x} = 58.37, SD = 13.89$)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	3	4.1
31 - 40 ปี	5	6.8
41- 50 ปี	11	15.1
51 - 60 ปี	23	31.5
มากกว่า 60 ปี – 83 ปี	31	42.5
เพศ		
ชาย	34	46.6
หญิง	39	53.4
ศาสนา		
พุทธ	70	95.9
อิสลาม	3	4.1
สถานภาพการสมรส		
โสด	6	8.2
คู่	52	71.2
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	15	20.6
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	3	4.1
ประถมศึกษา	33	45.2
มัธยมศึกษา	14	19.2
ประกาศนียบัตร/อนุปริญญา	8	11.0
ปริญญาตรี	14	19.2
สูงกว่าปริญญาตรี	1	1.4
อาชีพก่อนเข้ารับการรักษาด้วยเครื่องไตเทียม		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	8	11.0
รับจ้าง	5	6.8
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	24	32.9
เกษตรกร	17	23.3
ค้าขาย	13	17.8
ข้าราชการบำนาญ	4	5.5

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	ความถี่	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	1	1.4
ธุรกิจส่วนตัว	1	1.4
อาชีพปัจจุบัน		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	34	46.6
รับจ้าง	2	2.7
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	20	27.4
เกษตรกรกรรม	5	6.8
ค้าขาย	4	5.5
ข้าราชการบำนาญ	8	11.0
ค่าใช้จ่ายในการรักษาด้วยเครื่องไตเทียม		
เบิกได้ทั้งหมด	65	89.0
เบิกได้บางส่วน	6	8.2
เบิกไม่ได้	2	2.7
ใช้สิทธิการเบิกจาก		
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	65	89.0
ประกันสังคม	3	4.1
พระบรมราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระนางเจ้า	3	4.1
ไม่มีสิทธิในการเบิกเลย	2	2.7
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่าพาหนะในการเดินทางมาฟอกเลือด ค่าอาหารในขณะที่มารับการฟอกเลือด เป็นต้น แหล่งสนับสนุนคือ		
คู่สมรส	12	16.4
บุตรสาว/บุตรชาย	31	42.5
บิดา/มารดา	2	2.7
ตนเอง	27	37.0
พี่ชาย/น้องชาย/พี่สาว/น้องสาว	1	1.4
รายได้ปัจจุบันเฉลี่ยต่อเดือน		
ไม่มีรายได้	34	46.6
น้อยกว่า 4,999 บาท	5	6.8
5,000 – 9,999 บาท	6	8.2
10,000 – 15,999 บาท	11	15.1
16,000 – 19,999 บาท	4	5.5
มากกว่า 20,000 บาท	13	17.8

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	ความถี่	ร้อยละ
ปัญหาด้านเศรษฐกิจ		
ไม่มีปัญหา	34	46.6
มีปัญหาเล็กน้อย	26	35.6
มีปัญหาปานกลาง	8	11.0
มีปัญหามาก	5	6.8
ระยะทางจากบ้านถึงหน่วยไตเทียม		
น้อยกว่า 10 กิโลเมตร	21	28.8
10 – 30 กิโลเมตร	13	17.8
มากกว่า 30 กิโลเมตร	39	53.4
ท่านเดินทางมาด้วย		
รถมอเตอร์ไซด์ส่วนตัว	11	15.1
รถยนต์ส่วนตัว	33	45.2
รถยนต์รับจ้าง	28	38.4
รถไฟ	1	1.4
ผู้ดูแลขณะเดินทางมาฟอกเลือด		
ไม่มีผู้ดูแล	22	30.1
มีผู้ดูแล	51	69.9
คู่สมรส	24	32.9
บุตรสาว/บุตรชาย	21	28.8
บิดา/มารดา	2	2.7
พี่ชาย/น้องชาย/พี่สาว/น้องสาว	3	4.1
หลานสาว/หลานชาย	1	1.4
ผู้ดูแลขณะที่กำลังฟอกเลือด		
ไม่มีผู้ดูแล	26	35.6
มีผู้ดูแล	47	64.4
คู่สมรส	22	30.1
บุตรสาว/บุตรชาย	19	26.0
บิดา/มารดา	2	2.7
พี่ชาย/น้องชาย/พี่สาว/น้องสาว	3	4.1
หลานสาว/หลานชาย	1	1.4

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	ความถี่	ร้อยละ
บุคคลในครอบครัวที่ให้การดูแลช่วยเหลือมากที่สุด		
ขณะอยู่บ้านคือ		
คู่สมรส	39	53.4
บุตรสาว/บุตรชาย	25	34.2
บิดา/มารดา	6	8.2
พี่ชาย/น้องชาย/พี่สาว/น้องสาว	2	2.7
หลานสาว/หลานชาย	1	1.4

ตารางที่ 2

ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนสูงสุดต่ำสุด จำแนกตามระยะเวลาที่เจ็บป่วย ระยะเวลาที่ฟอกเลือดโรคประจำตัว (N=73)

ข้อมูลส่วนบุคคล	ความถี่	ร้อยละ
ระยะเวลาที่เจ็บป่วยด้วยโรคไตวายเรื้อรัง ($\bar{x} = 5.17$, $SD = 3.94$, $Min=.70$, $Max=20$)		
น้อยกว่า 1 ปี	1	1.4
1 – 5 ปี	46	63.0
มากกว่า 5 ปี	26	35.6
ระยะเวลาของการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม ($\bar{x} = 3.61$, $SD = 2.57$, $Min= .40$, $Max=10$)		
น้อยกว่า 1 ปี	4	5.5
1 – 5 ปี	54	74.0
มากกว่า 5 ปี	15	20.5
จำนวนครั้งของการฟอกเลือด/สัปดาห์		
2 ครั้ง/สัปดาห์	62	84.9
3 ครั้ง/สัปดาห์	11	15.1
โรคประจำตัวอื่น ๆ นอกจากโรคไตวาย (ตอบได้มากกว่า 1 โรค)		
ไม่มี	9	12.3
มี	64	87.7
เบาหวาน	22	30.1
ความดันโลหิตสูง	46	63.0
เก๊าท์	9	12.3
หัวใจ	4	5.5
ถุงน้ำที่ไต	3	4.1
อัมพฤกษ์	1	1.4
ภูมิแพ้	1	1.4
อาการขณะอยู่ที่บ้าน (ใน 1 เดือนที่ผ่านมา) (ตอบได้มากกว่า 1 อาการ)		
อ่อนเพลีย	67	91.8
ปวดศีรษะ	44	60.3
คัน	42	57.5
อาการขณะที่กำลังฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม		
ตะคริว	48	65.8
ความดันโลหิตต่ำ	40	54.8
ความดันโลหิตสูง	38	52.1

ตารางที่ 3

ช่วงคะแนน ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเบ้ ของคะแนน ความต้องการการสนับสนุนทางสังคมของผู้ป่วยที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียมตามการรับรู้ของผู้ป่วยโดยรวมและรายด้าน (N=73)

ความต้องการ	$\bar{x}$	S.D.	Skewness	CV	ระดับ
การสนับสนุน					
โดยรวม	1.38	.35	.49	.25	ปานกลาง
รายด้าน					
ด้านอารมณ์	.92	.63	.32	.68	น้อย
ด้านข้อมูลข่าวสาร	0.96	.53	.51	.55	น้อย
ด้านการประเมินค่า	1.87	.43	-.63	.23	ปานกลาง
ด้านทรัพยากร	1.36	.37	.55	.27	ปานกลาง

ตารางที่ 4

ความต้องการการสนับสนุนตามการรับรู้ของผู้ป่วยที่ผู้ป่วยมากกว่าร้อยละ 50 มีความต้องการการสนับสนุนอยู่ในระดับมากถึงระดับตามร้อยละของผู้ป่วยที่มีความต้องการ (N=73)

ความต้องการการสนับสนุนข้อที่ผู้ป่วยร้อยละ 50 ขึ้นไปต้องการในระดับมาก	ร้อยละ
การประเมินค่า	
1. ครอบครัวยุติใจและยอมรับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและการรักษาที่กำลังได้รับอยู่	95.9
2. การได้รับความเห็นอกเห็นใจยอมรับในการทำงานจากบุคคลในครอบครัว	91.8
ทรัพยากร	
1. การช่วยเหลือเมื่อป่วยหนักและจัดการกับภารกิจ	94.5
2. การเก็บออมรายได้บางส่วนไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน	82.2
3. การช่วยหารายได้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัวให้เพียงพอ	80.8
4. การช่วยเหลือในเรื่องพาหนะเมื่อต้องเดินทางไปฟอกเลือด เช่น	57.5
การจัดรถรับส่งให้	
5. การช่วยเหลือเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาล	57.5
6. การเดินทางไปเป็นเพื่อนและช่วยดูแลในขณะที่ฟอกเลือดหรือเวลาที่ต้องพบแพทย์ตามนัด	54.8

ตารางที่ 5

ช่วงคะแนน ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเบ้ของคะแนนการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของผู้ป่วยที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียมตามการรับรู้ของผู้ป่วยโดยรวมและรายด้าน

การได้รับการสนับสนุน	$\bar{x}$	S.D.	Skewness	CV	ระดับ
โดยรวม	1.54	.48	.73	.31	ปานกลาง
รายด้าน					
ด้านอารมณ์	1.02	.64	.19	.63	ปานกลาง
ด้านข้อมูลข่าวสาร	1.05	.64	.77	.61	ปานกลาง
ด้านการประเมินค่า	1.87	.46	-.55	.25	ปานกลาง
ด้านทรัพยากร	1.54	.49	.58	.32	ปานกลาง

ตารางที่ 6

การได้รับการสนับสนุนตามการรับรู้ของผู้ป่วยที่ผู้ป่วยมากกว่าร้อยละ 50 ระบุว่าได้รับการสนับสนุนอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามร้อยละของผู้ป่วยที่ได้รับการสนับสนุน (N=73)

การได้รับการสนับสนุนที่ผู้ป่วยได้รับในระดับมาก	ร้อยละ
ประเมินค่า	
1. ครอบคลุมเข้าใจและยอมรับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและการรักษาที่กำลังได้รับอยู่	95.9
2. การได้รับความเห็นอกเห็นใจยอมรับในการทำงานจากบุคคลในครอบครัว	94.5
ทรัพยากร	
1. การช่วยเหลือเมื่อป่วยหนักและจัดการกับภารกิจ	90.4
2. การช่วยหารายได้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัวให้เพียงพอ	70.4
3. การเก็บออมรายได้บางส่วนไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน	68.5
4. การช่วยเหลือในการทำงานบ้าน	67.1
5. การช่วยเหลือเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาล	61.6
6. การช่วยเหลือในเรื่องพาหนะเมื่อต้องเดินทางไปฟอกเลือดเช่นการจัดรถรับส่งให้	60.3
7. การจัดเตรียมอาหารที่ชอบรับประทานและเหมาะสมกับโรค	60.3
เช่น อาหารรสจืด อาหารไขมันต่ำ	
8. การเดินทางไปเป็นเพื่อนและช่วยดูแลในขณะที่ฟอกเลือดหรือเวลาที่ต้องพบแพทย์ ตามนัด	58.9

ตารางที่ 7

เปรียบเทียบความแตกต่าง ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความต้องการและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของผู้ป่วยที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียมตามการรับรู้ของผู้ป่วย

ความต้องการการสนับสนุน	$\bar{x}$	S.D.	(paired t-test)
โดยรวมทุกด้าน			
ความต้องการการสนับสนุน	1.38	.35	-5.78**
การได้รับการสนับสนุน	1.54	.48	
รายด้านทุกด้าน			
ด้านอารมณ์			
ความต้องการการสนับสนุน	.92	.63	-2.04*
การได้รับการสนับสนุน	1.02	.64	
ด้านข้อมูลข่าวสาร			
ความต้องการการสนับสนุน	.96	.53	-2.10*
การได้รับการสนับสนุน	1.05	.64	
ด้านการประเมินค่า			
ความต้องการการสนับสนุน	1.87	.43	.10 ^{ns}
การได้รับการสนับสนุน	1.87	.46	
ด้านทรัพยากร			
ความต้องการการสนับสนุน	1.36	.37	-6.52**
การได้รับการสนับสนุน	1.54	.49	

*p< .05 **p<.01 ns = non significant

Social Support : Needs and Received Responses of Chronic Renal Failure Patients Receiving Hemodialysis*

Khongain Supap Pinthong** Sunutra Taboonpong*** Vipavee Khongain****

ABSTRACT

The purposes of this study were to investigate needs for social support from family and received responses to the needs among chronic renal failure patients receiving hemodialysis at public hospital in southern Thailand. Seventy three patients who receiving hemodialysis were purposefully approached to participate in the study. Questionnaires used in data collection included patient's personal data forms, and social support needs and received responses questionnaires. The data were analyzed using descriptive statistics, paired t-test. The result were as follows.

1. Overall needs for social support from family, and needs for appraisal and instrumental support were at a medium level, needs for emotional and information support were at a low level.
2. Received responses to overall needs and all each of dimensions were at a medium level.
3. Received social support scored significantly higher than the needs for social support with regard to overall, emotional and instrumental support ($p < .05$). There was no significantly difference in needs and received responses for appraisal.

The results indicate that the subjects needed appraisal and instrumental support more than emotional and information support. The patients received good social support from their families.

Keywords: Social Support, Needs, Received Responses, Chronic Renal Failure Patients Receiving Hemodialysis

---

*Master of Nursimg Science, Faculty of Nursimg, Prince of Songkla University

**Registerd Nurse, Songkhla Hospital, Songkhla Province

*** Associate professor, Faculty of Nursimg, Prince of Songkla University

**** Assistant, Faculty of Nursimg, Prince of Songkla University